

ala yekîti

Sayı (Hejmar): 15 Çileyê Paşin - Ocak 1990

Fiyatı (Baha): 3,50 DM

BAĞIMSIZ BİRLEŞİK DEMOKRATİK KÛRDİSTAN VE SOSYALİZM İÇİN

90'A GİRERKEN

Önce, yeni yıl dolayısıyla okurlarımıza; Devrim ve Sosyalizm için, Özgürlükleri için ayağa kalkan proleterya ve ezilen halklara, zafer için yürüyüşlerinde ve bu uğurda militanca savaşımalarında başarılar dileklerimizle, başlıyoruz.

Ala Yekîti, yayın hayatına başlıyalı bir buçuk yıl oldu. Çıkarken yazımızda dergimizin yayın politikası ve hedefleri noktasında yazdıklarımızı oldukça kısa tutmuştuk. İleri sayılarındaki yazılarıyla yayın politikasını, önüne koyduğu görevleri yerine getirip getirmediği dahada net bir şekilde ortaya çıkacaktı. Bu gün, artık sanırız bu sorun üzerine yeni yazılar yazmaya gerek yoktur. Ala Yekîti, başlangıçta çok açık ve net bir şekilde yayın politikasını şöyle formüle etmişti: Bağımsız Kürdistan ve Sosyalizm Mücadelesinin hizmetinde onun sesi ve yol aydınlatıcısı olmak... Ala Yekîti'nin bu amacı doğrultusunda büyük görevler yerine getirdiği inancındayız. Ala Yekîti, yukarıda belirttiği amacı doğrultusunda sayfalarını okurlarımıza, Kürdistan işçi sınıfına ve emekçi halkına açtı, onların hizmetine sundu. Sadece yazı kuruluyla yetinmedi. Amaç, savaşan ve devrime yürüyen bir halkın önünde yürümek ve onun sesi olmaktır. Bu durum, Derginin yayın faaliyetinde bazı eksiklikler kendisiyle birlikte taşısada, gelecek açısından olumludur. Dergimize zaman zaman bazı okurlarımızdan kısa değerlendirme ve eleştiri mektupları ulaşmakta, -özellikle de ülkeden-. Bazıları, derginin teorik sorunlara ağırlık vermesi gerektiği düşüncesinde; bazıları ise aksine

"halka ulaşma", "kitlelere ulaşma, ve bu amaçla Kürdistan halkının yapısına, düzeyine, diline" kendini uyarlama yönünün geliştirilmesi gerektiği düşüncesinde. Şunu hemen belirtelim: Ala Yekîti, bir "teorik yayın organı" olarak değil; "kitlesele yayın organı" olarak, yayın hayatına başladı. Gerçi iki yayın biçimi arasında "Çin Seddi" olduğuna inanmıyoruz, ya da böyle bir engeli sunî olarak yaratmanın doğru olduğunu düşünmüyoruz. Fakat Ala Yekîti yayın hayatının yanında, teorik yayın organı olarak KAWA'nın yayın faaliyeti düşünüldüğünden, -ki böyle bir görev bölümü doğrudur-, sonuçta böyle bir yayın çizgisi ortaya çıktı. Ala Yekîti, bundan böylede yayınında kısa teorik makalelere ve araştırmalara yer vermekle birlikte, eskiden olduğu gibi "kitle yayın organı" yayın faaliyetine devam edecektir. Okurlarının, bu konuda gelen ve gelecek eleştiri ve önerilerine büyük değer verecektir. Ala Yekîti, her konuyu yeterli işleme hedefine ulaşma amacındadır; ancak bir dizi nedenden dolayı, "sınırlı" olma durumu doğrultusunda bu gerçekleşmemektedir. Bu konuda okurlarımızdan anlayış ve destek bekleriz...

***

1980'ler Dünya ve Kürdistan boyutunda önemli tarihsel olayları kendi sınırları içine sığdırdı. Dünyada önemli ve bir o kadarda ilginç değişmeler cereyan ediyor. Bu olayların ve onların zihinlerde yarattığı değişiklikler hala devam ediyor. bu nedenle '90'lar önemli

tartışmalara sahne olacak...

Uluslararası alandaki değişmelere ağırlığını vuran Sovyetler Birliğindeki ve Doğu Avrupa'daki, '80'lerin son aylarındaki değişmeler oldu. Burada sınırlı olsa, '80'lerin sonlarındaki gelişmelerle öne çıkan bir kaç noktayı vurgulamada yarar var.

Doğu Avrupadaki anti-komünist, kapitalist dalganın ilki Kruşçev ve Brejnev'e uzanır. Son dalga kendisini Gorbaçov'a borçlu. Gorbaçov'un iktidara gelişi ve liberal reformlarıyla tüm Batı'nın desteğini alışı; bu gelişmeleri belirledi. İki süper devlet, dünyanın geleceğinin kendi ellerinde olduğunu; "barış çağını" başlattıklarını ilan ediyorlar. (1) Dünyada "yumuşama ruhu"nun egemen olduğunu; "yumuşama ruhu" döneminin yaşandığını bağıyor, dünyayı buna inandırmaya çalışıyorlar. Artık sorunları "silahlanma", "soğuk savaş", "dünya savaşı" yerine;

İÇİNDEKİLER

Romanya'da karşı devrim içinde karşı devrim	4
Kürdistan Devriminin Bağımsız gelişmesinin sınıfsal temeli	9
49'lar Olayı	12
Proleter Tutum ve Burjuva Milliyetçiliği	14
Halepçe Jenosidi ve sonrası Vahşet yargılanıyor	18
Şoresgerên Komünist kolonyalizme didadîğelinin	23
Devrim Şehitleri yolumuzu aydınlatıyor	28

“barış içinde iş birliği ile hep birlikte çözecekler”, bu “barış çağında”. (!) (2). Halklara ne güzel umut ve hayaller dağıtılıyor. (!) Ancak bu riyakarca barış çığlıklarının ardından, kapalı kapılar ardından; yine halklara ve sosyalizme karşı oldukça iğrenç ve alçakça hazırlanan darbe ve katliamlardan bir iki tanesine bakmak gerçek durumu ele veriyor. Emperyalizmin ve sosyal-emperyalizmin sosyalizmi ve halkların özgürlüğünü yok etmek için nasıl “yumuşama ruhu”nun tam zıddına, canavarlaştığını gözler önüne seriyor.

ABD ve SB, kendi emperyalist devlet çıkarlarının zedelendiği noktada komplolar düzenliyor, diğer bir devletin iç işlerine müdahale edip terörist eylemlere başvuruyor, işgaller ve katliamlar düzenliyorlar. Son aylardaki Panama, Romanya ve Azerbeycan örneklerini ayrıntılı ele almak hiçde gerekli değildir. Panama’da ABD, “bütün düzenin cılız protestoları”na rağmen, işgali gerçekleştirdi ve kanlar döktü. Azerbeycan’da aynı Rus ordusu yaptı. Panama’daki faşist diktatörlüğü ve gerici Azerbeycan Halk Cephesini savunmak durumunda değiliz. Ancak kamuoyu öyle hazırlanıyor ki, Panama ve Azerbeycan’da ki “insanlık düşmanları”nı yok etmek tek çözüm, insanlığın geleceği için (!). “Modern dünyanın geleceği ABD ve SB’nin elinde”. Anlaşarak bu işi halletmeleri gerek. İşgaller düzenlemeleri ve kanlar dökmeleri gerek. Elbette “yumuşama ruhu” gereği (!).

Romanya’ya bakalım. Çavuşesku, ’60’lı ve özellikle ’70’li yıllarda liberal ekonomik reformlar uyguluyor. Batılı kapitalistlere övgüler (3) diyor. Nixon’larla kucaklaşıyor. 10 Milyar Dolar bir borçlanmanın altına girdikten sonra, halka “sosyalizm” adına yükleniyor. Oligarşik-ailesel bir bürokratik diktatörlük oluşturuyor. Batı 1980’lerin sonuna kadar doğuda en “mantıklı devlet adamı” diye Çavuşesku’yu göklere çıkarıyor. Ama son bir kaç ay içinde aniden “son Stalinist diktatör” oluveriyor, aynı Çavuşesku’muz. (!). Romanya’da Gorbaçov’un, Batı ile anlaşarak gerçekleştirdiği darbenin

üzerinden toz-dumanlar kalkınca, bugün darbenin arkasında kimlerin olduğu açıkça ortaya çıkıyor. Ulusal Selamet Cephesinin yöneticilerinden, darbenin önemli mimarlarından ve 1 yıl önce Çavuşesku’ya karşı “6’ların Mektubu”nu hazırlayan Silvia Brucan, Romanya televizyonuna ve yabancı gazetecilere, “bu günleri”-yani darbeyi- “Sovyetlerle uzun zamandan beri Cephe olarak” “anlaşmalı” ve “onlarla birlikte” hazırladıklarını (4) hiç çekinmeden söyleyebiliyor. Fransız basını Mitterrand-Gorbaçov görüşmeleri döneminde, Fransızların endişelerine karşılık Rus yetkililerinin ağzından Çavuşesku’nun 1990’a ulaşamayacağını, dolayısıyla Fransızların “endişe”(!)lerinin yer-siz olduğunu yazıyor. Şeverdnadze, Romanya ziyaretinde, Romanya’nın ilkbaharda seçimlere gitmesi ve çok partili demokrasiyi tercih etmesi halinde, (!), bundan böyle de, Romanya’nın iç işlerine müdahale etmeyeceklerini söylüyor ve ekliyor: Gelecekte hükümet biçimini Romanya halkı belirleyecektir. Ancak “Diktatörlüğü kabul etmeyeceklerini; ne komünist diktatörlüğü, ne de burjuva diktatörlüğü” (5) şeklindeki emperyalist ikazını eklemeyide unutmadı. Moldavya televizyonunu başta olmak üzere Macar ve Yugoslav televizyonunun Romanya’daki olanlardan ne kadar sorunlu olduğuda gelişmeleri izleyenler açısından oldukça açıktır. Moldavya başından itibaren darbeyi yapanların üssü konumunda olduğu gibi; sürekliliği “halkın ayaklanması” içinde kışkırtıcı yayınlar yaptı, Romanya’nın iç işlerine karıştı. Rus yetkililer “burjuva diktatörlüğü” ve komünist diktatörlüğü”(!)(ne kadar ilginç) kabullenmeyeceklerini açıkça söylüyorlar, ancak Çavuşesku Döneline dahi, dönemlik eden bugünkü darbeciler, alelacele “KP” yasakladılar. “Sosyalizm” ismini kaldırdılar. Açıkça Sosyalizm ve Komünizm düşmanı olduklarını gösterdiler. Gerici burjuva diktatörlüğüne ve hatta belki de faşizme doğru ilk adımlarını atıyorlar. Dünya kamuoyunu yanıltmak için Çavuşesku’nun katliamlar yaptığını iddia ederek, 70 bin ölüden bahsettiler. Sonra utanmazca bunu 10 bin’e indirdiler. Ancak bu gün Avrupa basını dahi, bu-

nun yalan olduğunu yazabiliyor. Yabancı görgü şahitleri de ölü sayısının bir-kaç yüz olduğunu iddia ediyorlar. General Vasile, ordunun hiç kimseye ateş açmadığını söylüyor. (6) Romanya’da olanları halkın iradesi belirlemedi. Halkın, Çavuşesku’nun baskı rejimine karşı isyan duygularını, emperyalizm ve sosyal-emperyalizminin desteğindeki Batıcı halk düşmanı klik istismar etti. Kanlar döküldü, katliamlar yapıldı. “Yumuşama ruhu”na uygun hareket ettiler, yine iki süper devlet (!).

Kendisini, “güneşe rağmen ışıldayan ışık. çağın dahisi” ilan edecek (7) kadar “Amin”leşen ve bu nedenle “Amnescu” adını da alan Çavuşesku 1960’larda modern revizyonist çizgi ve reformları benimzedikten sonra, 1968 Çek işgaline karşı çıkmasıyla, kendine özgü milliyetçi-revizyonist çizgi izledi. Batı kapitalizmine açıldı. Ancak gerek batıdan gerekse SB’den kendi çıkarlarına yönelik saldırılar geldiğinde milliyetçi bazı çıkışlar yapmaktaydı. Hatta bazen “sosyalizm” adına. Son dönemlerde Cüce Deng’in yaptığı gibi (!) . Ama ikisinin de “sosyalizmi” savunur pozisyona kendilerini yerleştirmeleri sahtedir. Ancak bütün bu durum, iki süper devlet ve batının hep bir ağızdan bir ülkenin iç işlerine müdahale ederek orada darbe yapmalarına karşı mücadele etmeyi, emperyalist planları teşhir etmeyi engellemez. Hatta emperyalist komplo, işgal ve müdahalelere karşı; gelişen kısmi bağımsızlıkçı milliyetçi tavırların, halkların ve proletaryanın genel mücadelesine hizmeti oranında desteklenmesi gerekir. Romanya’da Çavuşesku’nun bürokratik diktatörlüğü teşhir edilirken; esas olarak SB’nin batı ile anlaşma içerisinde gerçekleştirdiği karşıdevrimci darbe teşhir edilmelidir. Soruna esas yaklaşım emperyalist müdahale ve komploların teşhiri olmalıdır.

Halklar üzerinde “yumuşama ruhu” değil, “baskı ve diktatörlük” ruhu bugün de egemendir. Gorbaçov ihaneti, batı ile birlikte proletarya ve halklara gerçeği değil, tersini söylüyorlar. “Sosyalizmin sonunun” artık geldiğinin histerik çığlıklarını

atıyorlar. Ama yanılıyorlar. Birincisi, bu "yumuşama ruhu" pek öyle uzun sürmeyecektir. Japonya ve Almanya ikinci ve üçüncü ekonomik güç olarak kapıda duruyorlar. Almanya dünyanın en büyük ihraç kapasitesi (8). Ayrıca Birleşik Almanya, bir savaş kaynağı "hayaleti" olarak şimdiden etrafa korkular salmaya başladı. İkinci ve en önemli olan da proletarya ve ezilen halkların baskı ve sömürüye karşı isyanını nereye sığdıracaksınız? Batı Avrupa'daki sosyal demokrasiye mi? Yoksa yüzde onlara varan işsizliğe ve enflasyona mı? Nereye? İşçiler sömürsüz dünya için mücadeleye son demeyeceklerdir. Bu toplumun tabiatına, insanın tabiatına aykırıdır. Dolayısıyla sosyalizm için mücadele gelecek yıllarda kendisine yeni yol ve kanallar da bulmuş olsa bugün almış olduğu darbeye rağmen, daha da gürleşecektir. Dünya halkları ve proletarya, iki süper devlet ve emperyalizmin halklara karşı olan entrika ve dolaplarına karşı daha şimdiden devrim makinalarını harekete geçirmeleri gerekir. Onların "yumuşama ruhu" maskesi altındaki canavarlığına dur demeleri gerekir.

***

Kürdistan halkı için, bu 10 yıllı ilgili, aynı şekilde ayrıntılı

değerlendirme gerekir. Bunu adım adım ileri sayılarımızda yapacağız. Kürdistan halkı Halepçe jenosidini yaşadı. Faşist Türk cuntasının terörü, işkencesi ve katliamlarını yaşadı. Sömürgeci devletler birlikte işgal ve katliamlar düzenlediler. Tüm bu vahşetlere rağmen özgürlüğüne düşkün Kürdistan halkı ulusal kurtuluş savaşına sarıldı. Bağımsızlık ve özgürlük mücadelesi daha da gürleşti. Tarihin Bağımsız, Birleşik, Demokratik Kürdistan yönüne ilerleyişi daha da hızlanıyor. Kürdistan Ulusal Kurtuluş Mücadelesi'ndeki gelişim ve eğilim, proletaryanın devrimci çizgisinin gösterdiği yolu doğruluyor ve onu haklı çıkarıyor.

Kürdistan Devrimi için ulusal ve uluslararası koşullar giderek daha da olgunlaşıyor. Dünyadaki olumlu ya da olumsuz alt-üst oluşlar, Kürdistan'ın sömürge boyunduruğuna karşı Özgürlük ve Bağımsızlık isyanını yükseltmesinin zorunlu olduğunu göstermektedir. Gelecek Kürdistan Devrimi için umutlu yıllarla dolu olacaktır...

F. Dılan

KAYNAKLAR

(1) Cumhuriyet, Die Zeit ve FAZ (Frankfurter Allgemeine Zeitung) 3-4 Aralık 1989,

(2) Çinliler bu barış çağına kendilerini iyice "inandırılmış" (?) bulunuyorlar. Onlar "ekonomik yarış" herşeyi belirler artık, diyorlar. Amerika ve Rusya, silahlanma harcamalarını indirime uğrattıklarından, ekonomik olarak güçlenecekler. Çinliler bu yarıştan asla kopmamalı(!)... Sosyalizm kelimesini unutan Çin yayınlarının tek derdi, Tien An Men '89 katliamına kadar buydu(!)... Ancak bu katliamdan sonra bir anda sosyalizm savunucusu(!) kesilen aslanlar oluverdiler. Bkz. 88 Aralık-90 Ocak Peking Rewiew

(3) Aktaran Der Spiegel, 23 Mart ve 22 Haziran 1970

(4) FAZ, Frankfurter Allgemeine Zeitung, 6 Ocak 1990, s. 8

(5) FAZ, 8 Ocak 1990 s. 4

(6) FAZ, 6 Ocak 1990, s. 8

(7) 20 Kasım 1989, Der Spiegel, s. 181

(8) Beijing Rundschau, Ocak 1990

25. Sayfadan devam

larca yıllık "cezaları" haklı davamızı engelleyemeyecektir. Ve gerçekleri haykırmaktan alıkoymayacaktır.

Bu bilinçle bir kez daha haykırıyoruz:

**KAHROLSUN SÖMÜRGEÇİLİK!
YAŞASIN BAĞIMSIZ,
BİRLEŞİK, DEMOKRATİK VE
SOSYALİST KÜRDİSTAN!**

YAŞASIN KAWA!

Ahmet AYGÜN

Mahmut ŞAHİN

Şefik GÜLAÇTI

28/4/1988

MERHABA, ALA YEKİTİ ÇALIŞANLARI

Ben Kürdistan'ın bir ili olan Dersim doğumlu genç bir kızım. Yaşım 18. Kürdistan'ı ve halkımı yeni tanıyan ve Ala Yekiti sayesinde Kürdistan meselesini yeni kavramaya başlayan bir insanım. Ondört yıldır Fransız emperyalistlerine köle gibi hizmet eden bir ailenin kızıyım. Bu öntümüzdeki mücadele döneminde geleceğin bütün Kürdistan'lı analara sesleniyorum:

**EVLATLARIMIZI BAĞIMSIZ,
BİRLEŞİK, DEMOKRATİK
BİR KÜRDİSTAN'DA
BÜYÜTELİM!**

Sizlere yazdığım birkaç şiirim de yolluyorum. Yayınlayabilerseniz çok memnun olurum.

Dünyadaki tüm güzellikler siz Ala Yekiti okurları ve KAWA taraftarlarının olsun...

Paris'ten
Aysun

GELECEĞİN ANALARI

O bir çocuktu

*Silahın ne olduğunu bilmeyen
Hayatından memnun olan*

Bir çocuktu

*Çiçekleri seven
Kuşlarla şarkı söyleyen*

Bir çocuktu

*Annesinden ayrılmayan
Sevgiden anlayan*

Bir çocuktu

*Ama yaşamayı
Ona da çok gördüler
Daha onyedisinde idi...*

BIRAKIN SERÇEM ŞARKI SÖYLESİN

Bırakın

Kalbim acısını bağırısın

Nasıl ki siz

Canavarlığı sergilediniz

Ben de can acımı

Sergilemek istiyorum

Bırakın

Gözlerim ağlasın

Nasıl ki siz kan akıttınız

Ben de

Tüm gözyaşlarımı

Akıtmak istiyorum

Bırakın

Serçem şarkı söylesin

O hayatımdaki tek ışıktır

Bırakın

O çiçek dalında kalsın

Koparmayın

O bu hapishanenin

TEK GÜNEŞİ

Ala Yekiti 3

ROMANYA'DA HALK AYAKLANMASI VE KARŞI-DEVİRİM İÇİNDE

KARŞI-DEVİRİM

Sıdar SİLOPİ 15 Ocak 1990

SON dönemlerde dünyada büyük yankı uyandıran olaylar vuku buldu, özellikle bazı ülkelerin iç yaşamında önemli değişikliklere yolaçan bu olaylar uluslararası ilişkileri de yeni sonuçlara sürüklemektedir. Doğu-Avrupa ülkelerinin yeni istikrarsız bir sürece girmeleri bütün dikkatleri üzerlerine çekmiştir. Halk kitleleri revizyonist ihanetin yarattığı gerici-baskıcı sistemlere başkaldırmıştır. Polisiye bürokratik devlet mekanizmaları parçalanırken demokrasi ve özgürlükler için mücadelenin seyri de değişmektedir. Ne var ki iki süper gücün ve diğer büyük emperyalist devletlerin bu ülkelerdeki iç gelişmeler üzerinde çok yönlü baskıları artmaktadır. Bu durum sözkonusu ülkelerdeki halkların çıkarlarına ve özlemlerine karşıdır, çünkü bu baskılar yeni ayrılıklar, çelişkiler ve çatışmalar ocakları yaratmaktadır.

Doğu-Avrupa ve Sovyetler Birliği'nde gelişen olaylar, bu ülkelerde kurulup geliştirilen kapitalist sistemin iflasi, ekonomik, sosyal ve ahlaki yozlaşmanın sosyal çatışmalara neden olmasıdır. Bu anlamıyla bu, burjuva kapitalist sistemin kendisine uygun düşen üst yapıyı yaratması olayıdır. Büyük bir histeriyle batı burjuvazisi bütün bu gelişmeleri ve olayları sosyalizmin krizi, onun iflasi şeklinde propaganda etmektedir. Kendi kapitalist reformlarını haklı çıkarmak için revizyonist ideologlar ve liderler de sosyalizmin ve komünizmin krizinden söz ediyorlar. Böylece anti-komünist "haçlı seferi" revizyonistleri ve burjuvazinin bütün güçlerini birleştirmektedir.

Oysa Sovyetler Birliği'ne ve diğer Doğu-Avrupa ülkelerinde gelişen olaylar beklenilmeyen olaylar değildir; burjuva karşı-devrimci yolu açan marksizm-leninizmin terk edilmesinin mantıklı sonuçlarıydı. Bu ülkelerde, herkesin bildiği ve görmek isteyen rahatlıkla görebileceği gibi revizyonistler 30 senedir iktidardaydılar. Bu gerçeği görenler

ve bu sürecin ideolojik, sosyo-ekonomik analizini yapmaya muktedir olanlar bütün bu fırtınalı dönemin sonuçlarının iktidardaki revizyonizmin sonu olduğunu görür.

Aralık ayı ortalarında bütün kamuoyunun dikkatleri Romanya üzerinde yoğunlaştı —ki burada gelişen olaylar Çavuşesku ve çevresinin oligarşik diktatörlüğünü yıktı. Gerek devrimciler ve komünistler bu iktidarın anti-sosyalist, anti-haklı karakterini uzun dönemden beri teşhir ediyorlardı.

Hiç kuşkusuz Romanya'da kanlı olaylar ve Çavuşesku iktidarının yıkılışı kendine özgü tarihsel, sosyo-ekonomik ve politik nedenlere dayanıyor. Bu nedenler izah edilmeksizin ne Çavuşesku dönemi ve ne de yeni dönem doğru bir şekilde analiz edilip kavranamaz. Bazı Türk sol örgütlerinin yaptığı gibi olay salt Romanya "Komünist" Partisi'nin revizyonistliğiyle izah edilemez. Böylesi bir yaklaşım ve izah tarzı basittir, olayın ve sonuçlarının basitleştirilmesidir. Oysa bilimsel yaklaşım, anti-komünizmin ayyuka çıkarıldığı ve pan-kapitalizmin yeniden yaygınlaştırıldığı bu ortamda kaçınılmaz olarak sorumludur. Zaten sosyal olayların basitleştirilmesini her zaman zararlı olmuştur.

Diğer yandan, uzun dönemden beri Kürdistan'da pro-Sovyetik yapıları ve pratikleriyle devrimci hareketi bölen, kitlelere revizyonizmi sürekli propaganda eden örgüt ve partilerin tavrı merak konusudur. Fakat Doğu-Avrupa ülkelerindeki olaylar ve gelişmeler bu örgüt ve partileri teşhir etmekte, onları bölmekte ve sorgulamaktadır.

ROMANYA'DA OLAYLARIN GELİŞİMİ

Bilindiği gibi ilk kitle gösterileri 16 Aralık'da Macar azınlığın yoğun olarak yaşadığı Transylvanie bölgesinde bulunan Timisoara şehrinde patlak verdi ve komşu şehir Arad'a sıçradı. Olay başka ye-

re nakledilmek istenen protestan papaz Lazlo Toekes'in götürülmesini engellemek isteyen ve kilisenin etrafını kuşatan kitlelere güvenlik güçlerinin saldırmayla başladı. Durumun ciddi bir hal alması sonucu ordu birlikleri sevk edildi, kitle katliamları yapıldı. Olaylar sürerken Çavuşesku 18 Aralık'da Tahran'a 3 günlük resmi bir ziyaret için gitti.

Transylvanie bölgesinde olaylar devam ederken 21 Aralık Perşembe günü devlet yetkilileri kitlelere yönelik bir miting düzenliyor. Çavuşesku bizzati konuşurken miting katılımların saflarında "Katil!", "Kahrolsun Çavuşesku!" sloganları yükseliyor. Konuşmasını kesen Çavuşesku kitleleri yatıştırmaya çalışıyor, fakat gittikçe büyüyen kitle gösterisi karşısında miting tribününü diğer parti ve devlet yetkilileriyle terk etmek zorunda kalıyor. Bu arada siyasi polis ve ordu birlikleri kitlelere saldırıyor. Olay, genel halk ayaklanmasına dönüşüyor ve öğrenciler işçilerle birlikte 22 Aralık'da genel greve gitme kararı alıyorlar —daha önce Timisoara'da genel grev başlamıştı. Bu arada ordu henüz ayaklanmaya katılmış değildir. Radyo bütün Romanya çapında sıkıyönetimin ilan edildiğini ve Savunma Bakanı General Vasile Milea'nın ihanetinden dolayı intihar (!) ettiğini duyuruyor.

22 Aralık günü Bucarest (Bükreş)'te büyük bir kitle mitingi polislin bütün baskısına rağmen gerçekleşiyor. Bu arada ordu darbelerini gerçekleştiriyor. Miting alanında eski Dışişleri Bakanı Manescu iktidarın "Ulusal Selamet Cephesi" (FSN) tarafından alındığını duyuruyor. Aynı gün ordu birlikleriyle Çavuşesku yanlıları arasında silahlı çatışmalar başlıyor. Bu çatışmalar bütün ülke düzeyine yayılıyor. Ordunun en önemli eylemi radyo ve televizyon binalarını ele geçirmesidir. Timisoara'da ve 21 Aralık günü Bükreş'teki mitingde ordu siyasi polis "Securitate"nin saflarında kitle katliamı

yapmaktadır, fakat daha sonra darbeciler bu gerçeği inkâr ettiler.

ORDUNUN AYAKLANMAYA DARBE YOLUYLA EL KOYMASI

Bu konuda polemikler hala sürmekle birlikte sonradan açığa çıkan bazı gerçekler ordunun darbelerini kanıtlamaktadır. İki önemli gelişme ordunun daha önce hazırlıklı olduğu kanısını güçlendirmektedir. Birincisi 22 Aralık'89 akşamı televizyonun doğrudan izlendiği "Ulusal Selamet Cephesi" Yürütme Kurulunun toplantısında, daha sonra Savunma Bakanlığı'na getirilecek olan General Militarü, CFSN (Ulusal Selamet Cephesi Konseyi)'nin 6 aydır faaliyette gösterdiğini söylemesidir. (1)

İkincisi daha (22 Aralık) ilk gündünden itibaren belli bir programın ve hareket planının uygulanmaya sokulmasıdır. Ayrıca "FSN"nin Sovyetler Birliği ile doğrudan ilişki içinde olduğu görülmüştür. 22 Aralık'da Romanya'nın durumu henüz açık olmadığı koşullarda Sovyetler Birliği ve Varşova Paktı ülkeleri "FSN"e yardım etmek konusunda anlaşılıyorlar. Gorbaçev bizzati Sovyet milletvekilleri oturumunda bu doğrultuda bir açıklama yapıyor (23 Aralık'da). Ancak ne tür bir yardımın sözkonusu olduğunu açıklamıyor. 24 Aralık'da çatışmalarda Romen Ordusu'nun hakimiyeti belirginleşince aynı gün Gorbatchev bir açıklama daha yaparak askeri müdahelenin sözkonusu olmayacağını, çünkü Romen ordusunun ona gereksinmesinin olmadığını belirtti (2). Güçler dengesi ayaklanan halktan ve ordudan yana değişmişti, köşe başları tutulmuştu.

Bu arada önemli bir başka gelişme oldu. Durum Romanya'da ciddiyetini korurken, 23 Aralık'da ABD, İngiltere ve Fransa, Sovyetler Birliği'nin askeri müdahalesini destekleyeceklerini açıkladılar. Batı propagandası da, "Sovyetler Birliği'nin prestijine hiçbir şey katmayan Çavuşesku Romanya'sının varlığının anlamsız olacağını", Sovyetler Birliği'nin Romanya'ya müdahale etmesini "Çavuşesku cephesinin Bükreş'te iktidar olmasından daha iyi" gördüklerini beyan etti-

ler (3). Batı emperyalistleri 80'li yılların ortalarına kadar Çavuşesku'yu ödüllendirmekten geri kalmadı, şimdi ise yerin dibine batırdı. Emperyalizmle dostluğun sonu kaçınılmaz olarak bu kapiya çıkar.

ÇAVUŞESKU'NUN YARGILANMASI VE KURŞUNA DİZİLMESİ

Çavuşesku çifti 25 Aralık'da apar topar yargılanıp kurşuna dizildiler. Darbeyi yapanlar ellerini çabuk tuttular; kendi deyimleriyle ölüm kalım sorunuyla karşı karşıyadılar. Kitlelerin desteğini alan darbecilerin Çavuşesku'yu yargılamaları sempatikti. Kitlelerin haklı talepleri için ayaklanmasını bir an hesaba katmazsak aslında karşı-devrim içinde karşı-devrim gerçekleşmiştir. Yargılanma sırasında Çavuşesku'nun militan bir tavır takınması ve darbecileri mahkum etmesi bu gerçeği değiştirmez. O'nun militan tavrı devrimci nitelikte değildir. Herşeyden önce O, devrimci amaçları ayaklar altına almış anti-sosyalist, anti-halkçı bir diktatördü. Son anda sosyalizme sahip çıkıyor görünmesi bu gerçeği değiştirmez. Romanya'yı emperyalistlere peşkeş çeken, kapitalizmi restore eden, sosyalizm adına polisiye ailesel diktatörlüğü uygulayan, Romanya'yı açlık ve sefaletin eşğine getiren ekibin başında O vardı. İktidarını ve koltuğunu savunması bu çerçevede mantıklı idi. Bunda şaşılacak bir durum olamaz. Fakat Romanya hakkında doğru bir bilgilenelemeye sahip olmayanlar, ya da onun kaşarlanmış bir revizyonist olduğunu unutanlar(!) onun "mahkemede" yargılanması esnasında Romanya'nın bağımsızlığını ve sosyalizmi savunur görünmesi karşısında ahlaki değerlendirmelere girişmişlerdir. Birçok devrimci kişi ya da örgüt bu konuda yanlış bir tutum içine düşmüşlerdir. Hiç kuşku yok ki bu türden, Çavuşesku'yu savunma değerlendirmeleri gerçekçi değildir. Hele "İkibine Doğru" dergisinin ve Doğu Perinçek'in tavrıları ise şaşırtıcıdır(!) (4). Bu derginin yazarları birdenbire Çavuşesku savunucuları kesilmişlerdir. Çavuşesku'yu önce alkışlayıp ödüllendiren, o öldükten sonra da arkasından bin lanet

okuyanların dalkavuk, ikiyüzlü davranışları elbette eleştirilip mahkum edilebilir. Ne var ki dalkavukların, ikiyüzlülerin tutumuna bakıp duygusallık içinde Çavuşesku savunulamaz. Ayrıca onu yargılayıp kurşuna dizenlerin karşı-devrimci oluşları, Sovyet sosyal-emperyalistlerinin ve batının uşakları oluşları Çavuşesku'yu devrimci yapmaz. Birçok devrimciyi yanıtlan bir başka etken de bu gerçektir. Karşı-devrimci bir ekibi bir başka karşı-devrimci ekip yıkmıştır. Soruna ahlaki değerlerle yaklaşanlar büyük halk kitlelerinin Çavuşesku iktidarına karşı ayaklandığını unutuyorlar(!) Ordu ve FSN'nin sonradan darbe aracılığıyla devreye girmesi ve ayaklanmanın insiyatifini ele geçirmesi bu gerçeği değiştirmez.

ÇAVUŞESKU KİMDİR?

Çavuşesku, 1965 yılında Romanya Komünist Partisi Genel Sekreteri Gheorghiu Dej'in ölümü üzerine partinin başına getirildi. O, Romanya'da Kruşçev'ci ekibin önde gelen simalarındandı. Sovyetler Birliğine karşı sözde bağımsızlıkçı bir çizgi izlemesi onu burjuva pragmatik çerçeve içerisinde batı-kapitalist ülkelere yaklaştırdı. 1967'de Federal Almanya ile diplomatik ilişki kuran ve ticari antlaşmalarda bulunan Çavuşesku'dur. "6 Gün" Arap-İsrail savaşında İsrail ile diplomatik ilişkisini kesmeyen tek "sosyalist" ülke Romanya idi. Aynı yıl Batı devletleri Romanya Dışişleri Bakanı Manescu'yu Birleşmiş Milletler Genel Kurul Başkanlığı'na seçtiler. 1968 Çekoslovakya'nın Sovyet sosyal-emperyalistleri ve diğer Varşova Paktı devletlerince işgaline karşı çıktı Çavuşesku, bu arada batıya ilişkin tamamıyla pragmatik-sağcı bir politika izliyordu; batılı emperyalist devlet başkanları da onu ziyaret ederek ödüllendiriyorlardı. General de Gaulle, Richard Nixon, Gerald Ford, Georges Pompidou, Valery Giscard d'Estaing onu ziyaret edenlerin başında geliyorlardı. O döneme ilişkin Enver Hoca, Çavuşesku için şunları söylemektedir:

«Romen Çavuşesku hiç kimseyi dışlamaksızın, hiçbir ayrım gözetmeksizin bir dizi kabul töreni ve

toplantı düzenlemeye başladı. Emperyalizmin şeflerini, kapitalist ülkelerin dünya bankalarının temsilcilerini karşılıyor ve uğurluyor. (...) Hepsinden de şeref duyuyor. Amerikalılardan, Federal Almanya Cumhuriyeti'nden, Fransa'dan, Çin'den. *Çavuşesku'nun Romanya'sı açık arttırmada şeref için satılıyor.*» (a.ç. Enver Hoca) (5) Daha sonra gördüğümüz gibi, ona hizmetlerinden dolayı "şeref" verenler kinle saldırarak ölümünü hazırladılar. Çünkü emperyalistler itaat isterler, kölelik isterler; tıpkı Lenin'in dediği gibi "emperyalizm özgürlük değil, egemenlik ister".

Çavuşesku'nun, 1974'den ölüncüye kadar R.K.P. Sekreteri olarak kalması kararlaştırıldı. 1979-1980'de Vietnam'ın Kamboçya'ya çıkarma yapmasını, Sovyetler Birliği'nin Afganistan'ı işgal etmesini onaylamadı. 1983'de kendisine karşı hazırlanan askeri bir darbeyi açığa çıkarttı. 1983-84'ten sonra "systematisation" programını uygulayarak, irili ufaklı köyleri ortadan kaldırarak küçük şehirler kurdu. Ağır sanayiye ağırlık vererek, dış borçları ülkede büyük bir yoksulluk yaratarak ödedi. Romanya'yı büyük bir ülke haline getirme planları sonucu doğu ve batılı dostlarıyla karşı karşıya geldi. Bu arada "Conducator" ünvanını alan Çavuşesku uluslararası planda tecride mahkum edildi. Bütün bu süreçler boyunca diğer Doğu Avrupa ülkeleri gibi baskıcı polisye bir sistem haline gelen Romanya her yönden tam bir yıkım yaşıyordu. Ocak 1988'de 70. Doğum yıldönümünde Çavuşesku'ya "gënie des Carpates" (Karpatların dahisi) ünvanı verildi. Romanya'yı ekonomik ve sosyal yıkıma sürükleyen, devlet mekanizmasını gerici bir dikta haline getiren Çavuşesku'nun artık sistemi belli reformlara uğratması da mümkün değildi ve düşüşü kaçınılmazdı.

YENİ İKTİDARIN NİTELİĞİ NEDİR?

Ordunun ve ayaklanan halk kitlelerinin duruma hakim olmasından sonra 26 Aralık'da İon İliescu başkanlığında yeni bir hükümetin kurulduğu açıklandı. İon İliescu'nun aynı zamanda, darbeyi hazırlayan ve yapan "Ulusal Sela-

met Cephesi Konseyi" Başkanlığına da getirildiği duyuruldu. İktidarın başına geçenler Çavuşesku dönemine ait "apparatchik" sınıfındandırlar. İon İliescu, eski Merkez Komite Sekreteri ve Parti'nin ideologuydu. 1971'de Çavuşesku tarafından görevlerinden alınmıştı. Diğerleri ise sonuna kadar parti üyeliklerini koruyan unsurlardır. Petre Rumen—ki yeni iktidarın Başbakanı— aynı zamanda Çavuşesku döneminde parti ideologlarından birisidir. FSN'nin güçlü adamlarından birisi de Silviu Brucan'dır; o da RKP eski yöneticilerinden ve üniversite profesörüdür. Aslında bütün yeni yöneticiler aynı burjuva-bürokratik sınıfa aittirler. Politik olarak Perestroyka'nın takipçileridirler. Nitekim batı-burjuvazisi bunu gördüğü için özellikle anti-komünist entellektüelleri ön plana çıkarmaya çalışmaktadır. Yeni iktidarın başına geçenlerin fazlaca pro-Sovyetik olduklarını propaganda eden batı onlar üzerinde baskı kurmayı elden bırakmıyor.

FSN'nin dört dirijanından biri olan Silviu Bruan (Le Monde gazetesine bir demeç vererek "Ulusal Selamet Cephesi"nin yöneticilerinin komünist olmadıklarını, kurdukları yeni hükümete—örneğin Kültür Bakanı'nın— anti komünistlerin bulunduğunu beyan ederek batıya güvence vermeye çalışmaktadır (6). Yine FSN'nin Başkan Yardımcısı Dumitru Nazilu 27 Aralık'ta basına verdiği mülakatında "yeni iktidarın komünist olmayacağını" belirtmektedir. Özetlersek; yeni iktidar Gorbachev'in açtığı karşı-devrimci yolu sosyal-demokrat hat üzerinde izleyecektir. Devrimci bir yapıya sahip değildir. Kendi deyimleriyle zaten belli bir "consensus"e dayanmaktadırlar. Bu halleriyle karşı-devrimci bir mozaik görünümündedirler ve öyledirler. Yeni iktidar esasta 3 önemli yenilik getirdi: 1) Haftada 5 gün çalışılacak, 2) Köylülere toprak dağıtılacak, 3) Basın ve örgütlenme özgürlüğü olacak. Bunun yanında seyahat etme hakkı, ölüm cezasının kaldırılması ve kadınların kürtaaj olma hakkı gibi talepler kabul edilip tanınmıştır. Ayaklanan kitlelerin talepleri somuta kavuşturulamadığı için yeni iktidar kendi programını "rahatlıkla" uygulamaya sokmuştur. Ne var ki ör-

gütlenip toparlanan kitleler iktidarı belli talepler doğrultusunda zorlamaktadır.

Yeni iktidar olanlar, Romanya ve Batı media'sını oldukça abartmalı haberlerle ve aslı olmayan yalanlarla kullanmasını becermiş, Çavuşesku yanlılarını halk kitlelerinden soyutlamıştır. Örneğin, son ana kadar "Securitate"nin 60-70 bin kişi katlettiğini ve yabancı ülkelerden paralı askerlerin Çavuşesku için çarpıştıklarını kamuoyuna duyurmasına rağmen sonradan bunların yalan olduğu ortaya çıktı. Toplam ölenlerin sayısı 10 bin olarak tespit edilmiştir. Ama Sovyetler Birliği ve Batı-Avrupa media'sı bu yalanlara bile bile ortak olmuşlardır. Romanya örneğinde olduğu gibi emperyalist burjuvazi media araçları vasıtasıyla verdiği informasyonla insanları şartlandırmaya, kendisi gibi düşünmeye zorlamaktadır.

Batı ve Sovyetler Birliği Romanya'daki gelişmeleri "devrim" diye lanse etmişlerdir. Sovyetler Birliği Dışişleri Bakanı Cheverdnadze 6 Ocak'ta Bükreş'te yaptığı açıklamada "Romanya devrimi bizim Perestroyka dediğimiz devrimimizle tamamiyle uyum içindedir" dedi (7). Ayrıca Sovyet resmi devlet basını da yeni karşı-devrimci ekip-ten "devrim kahramanları" diye söz etmektedir (8). (Sovyet basınının verdiği habere göre, yeni ekip, "Stalinizmi" mahkum ediyor ve Çavuşesku iktidarını en korkunç, en acımasız "Stalinist iktidar" olarak tanımlıyor. Oysa yeni ekibin şefi İon İliescu, ustası Çavuşesku ve diğer Romen revizyonistlerle birlikte "Stalinizmi" büyük döneke Nikita Kruşçev'in işaretleriyle ilk reddedenlerdendi. Batıya yaranmanın hesapları içinde olan bu gerici ekibin Stalin'e saldırması şaşırtıcı değildir).

Burjuva liberal sistemi kurmayı amaçlayan bir hareket devrimi temsil edemez. Ne eylemi itibarıyla ne de amaçları itibarıyla Romanya'daki olaylar devrim diye tanımlanamaz. Kaldı ki, her ayaklanma, her iktidar değişikliği devrim olamaz. Demokratik amaçları, haklı talepler taşısa bile bu böyledir. Ayrıca, Romanya'da yine lanse edilmeye çalışıldığı gibi demokrasi zafer kazanmamıştır. Çok iyimser bir değerlendirmeye kısmi burjuva

demokratik hakların kazanıldığı bir iktidar değişikliğidir, gerçekleşen.

ROMANYA'DAKİ OLAYLARIN TARİHSEL, SOSYO-EKONOMİK NEDENLERİ

Romanya'daki olayları ve gelişmeleri daha iyi anlayabilmek için kısa bir tarihçesine bakmakta yarar vardır. 1944 yılına kadar yani devrim öncesinde Romanya'da diğer Balkan ülkeleri gibi büyük devletler arasında her zaman paylaşılan, yağmalanan ve işgal edilen bir ülkedir. Bütün bu süreçte Romanya'ya hükmeden gerici monarşist iktidar her fırsatta Roman işçi ve halk hareketlerini barbarca ezerek bir "ittifaktan" öbürüne geçerek efendi değiştiriyordu.

Birinci emperyalist dünya paylaşım savaşında (1914-18) Antant devletleri (Fransa, İngiltere ve Çarlık Rusyası) yanında yer aldı ve Transilvanşe bölgesi -ki burada yoğun Macar bir azınlık yaşamaktadır- ile Bessarabie topraklarını kendisine katarak "Büyük Romanya'yı" kurdu, monarşi iki büyük savaş arası döneminde sosyalist Sovyetler Birliğine karşı durmak ve Almanya'yı çevrelemek için kurulan ve Fransız emperyalizmi tarafından önderlik edilen "küçük Antant ittifakı"na girdi. Bu ittifakta bir çok balkan ülkesi yer almıştı. Bu dönemde Romanya Avrupa'nın en geri ve en yoksul ülkelerinden biriydi. Devlet ise büyük toprak sahipleri ve kral ailesi tarafından yönetiliyordu -ki tamamıyla şöven, anti-komünist bir politikaya sahipti. Ülkenin zenginlik kaynakları yabancı emperyalist devletler tarafından sömürülüyordu. İşçi sınıfı bu dönemde oldukça cılızdı, ciddi politik bir varlık göstermiyordu. Buna rağmen 1920'de Komünist partisi kuruldu. Fakat 1924'te yasaklandı ve partinin önderleri, militanları politik polis tarafından hunharca ezilip yok edildiler. Partinin yaşadığı bu dram daha sonraki dönemlerde Romanya Komünist Partisi'nin neden zayıf kaldığını izah etmektedir. Partinin saflarında özellikle öğrenciler, entellektüeller ve diğer azınlık milliyetlerinden gelme devrimciler yer almışlardı. Parti saflarında Macar ve Yahudi kökenlilerin

bulunması 1930'larda gelişen ırkçı-faşist güçler tarafından partiye saldırının malzemesi haline getirildi. 1933'te Almanya'da faşist Hitler'in iktidar olması Romanya'da güçler dengesini yeniden biçimlendirdi. Monarşist iktidar 1936'dan itibaren ırkçı-faşist "Demir Muhafız" hareketine yol açtı. 1938'de kral, başkanlığa Hitler yanlısı bir faşist atadı. Aynı yıl Romanya faşist Almanya'nın işbirlikçisi haline geldi ve diğer kapitalist devletlerle ilişkisini kesti. Ekonomik bir antlaşmayla Romanya petrolü ve buğdayı 3. Reich'in emrine verildi. Komünist ve anti-faşistler cezaevlerine dolduruldu ya da ülkeyi terk etmek zorunda kaldılar. Yurt dışına kaçanlar uluslararası anti-faşist tugaylarda ya da Fransa'da olduğu gibi "Halk Cephesi" saflarına katılarak faşizme karşı savaştılar.

İkinci emperyalist dünya paylaşım savaşının patlak vermesinden bir kaç ay sonra Alman faşizmi kralın yerine Antonescu adında ve "Conducator" (önder) diye adlandırılan bir faşisti iktidara getirdiler. Romanya böylece Sovyetler Birliği'ne karşı faşist Almanya saflarında Haziran 1941'de savaşa girdi. Bu dönemde Komünist Partisi varlıkla yokluk arasında yaşıyordu ve ülkenin yaşamında, devrimi örgütleme mücadelelerinde varlığı sözkonusu değildi. Oysa Romanya'da milliyetçilik, şövenizm ve gericilik güçlüydü ve ona karşı devrimi örgütleyecek bir güçte mevcut değildi.

1944'te Kızıl Ordular Romanya'yı da faşist işgalden kurtardılar. Komünist Partisi birkaç bin kişilik bir yapıyla ülke yaşamında yerini aldı. Ve kısa bir sürede parti 800.000 kişilik bir üyeye şişti -ki bunların ezici çoğunluğu devrimci mücadeleden ve formasyondan yoksundular. Bu koşullarda Romanya'da faşist iktidar yerine halk demokrasisi kuruldu. Ama bu devrimci pratik bir geçişle olmadı. Kızıl Ordunun faşist işgale son vermesiyle doğan boşlukta kuruluyordu bu iktidar. Üstelik bu iktidarı ayakta tutmakta gene uzun süre Kızıl orduya kalmıştı. Ne varki Kızıl ordu Romanya'da sosyalizmi kuramazdı, bu onun işi değildi zaten. Ne yazık ki Roman komünistlerinde o yetenekte ve o tarihi misyo-

nu yerine getirecek durumda değillerdi.

Tarihsel olarak bütün bunları bilmek önemlidir, çünkü ancak bu şekilde Komünist Partisinin kendine özgü kuruluş şartlarını, var oluşunu ve daha sonra da Kızıl Ordunun gölgesinde iktidara gelmesini açıklayabiliriz. Ve yine ancak bu şekilde bir Çavuşesku'nun nasıl iktidara yükseldiğini, Roman şövenizminin ve gericiliğinin sürekli varlığını sürdürmesini, politik polisin gelişmesi sonucu iktidarın polisyeye devlet haline gelmesini ve daha sonrada iktidarın Çavuşesku ve çevresinin oligarşik diktatörlüğüne dönüşmesini izah edebiliriz.

Enver Hoca 1960'lar Romanya'sı için şunları söylemektedir:

"Roman önderleri ne iddia ederse etsin, Romanya'da proletarya diktatörlüğü işlemiyordu ve Roman işçi sınıfı partisi'nin durumu sağlam değildi. İktidarda olduklarını söyleselerde de facto (fıilen) burjuvazinin iktidarda olduğu açıktı. Burjuvazi sanayi, tarım ve ticareti elinde bulunduruyor, Roman halkını soyup lüks villa ve saraylarda yaşamayı sürdürüyordu. Dej'in kendisi silahlı koruyucuları eşliğinde kurşun geçirmez bir arabada yolculuk ediyordu; durumlarının ne kadar "güvenli" olduğu bundan anlaşılabilir. Gericilik Romanya'da güçlüydü; Kızıl Ordu olmasaydı o ülkenin akibeti kimbilir ne olurdu". (9).

Çavuşesku'nun yıkılışını hazırlayan etkenlerden biriside, belkide en önemli ekonomik sebeplerdir. Kitleler tam bir yoksulluk içinde yaşıyorlardı. Her aile, örneğin, ayda 1 kg şeker, 1 kg sıvı yağ sahibi olabilirdi. Et, sebze, sabun yada ilaç bulmak büyük bir mesele olmuştu, olanı bulabilmek içinde saatlerce uzun kuyruklarda beklemek gerekiyordu. Kötü beslenmeden dolayı çocuk ölümlünde bir artış vardı (10) Bütün bunlar uzatılabilir elbette.

Romanya'da ekonomik durum uzun dönemdir gittikçe yoğunlaşan bir kriz yaşıyordu. Yıllık büyüme hızı 1976'da yaklaşık olarak % 10 ile 11 arasında seyrederken, bu vakam 1983'e kadar olan süreçte sürekli bir düşüş göstererek % 3'e düşmüştür. Ulusal gelirdeki büyümede gittikçe bir düşüş görülmektedir; 1951-55 yılları

arasında % 14,2 iken 1983'te % 3,4'tür. Ekonominin geliştirilmesi için alt yapıya olan yatırımlar da da büyük bir düşme olmuştur; 1951'de yatırımın yıllık büyüme hızı % 15 iken 1980'de % 3, 1982'de ise % -2,5'tir. Bütün bu rakamlar ülkenin ekonomik faaliyetinde ciddi bir düşüşün olduğunu göstermektedir. (11) Bu rakamların gösterdiği gibi Romanya ekonomisi ülkeyi besleyemez duruma getirilmiştir.

Romanya'da kişi başına düşen (ulusal gelirden) yıllık hasıla 1.738 dolardır. (Bu rakam 1984'de aittir). (12) Romanya'yı Avrupa'nın en yoksul ülkesi haline getiren politika Çavuşesku öncesine dayanıyor. Yine Enver Hoca, Romanya'yı emperyalizmin kucacağına atan revizyonist ihanet için şunları yazmaktadır: "... Dej'in Amerikalılardan çok büyük, en modern bir petrol rafinerisi almakla övündüğünü hatırlıyorum. Bana, bunu nakit olarak dolarla aldıklarını söylemişti; ama sonra krediyle alındığı ortaya çıktı. Daha o zamandan "sosyalist" Romanya Amerikan emperyalistleri ile gizli pazarlıklar yapıyordu" (13)

Romanya, devrimden hemen sonra kapitalist ülkelerle ekonomik ilişkiler içine girmiş ve kendisini kurtaramamıştır. 1976-1980 arası Komekon ülkeleriyle olan dış ticareti yılda % 12 bir büyümeye gerçekleşirken ABD ve Batı-Avrupa ile bu büyüme aynı sürede % 15,4'lük bir büyümeye gerçekleşiyordu (14). Sadece ABD'nin Romanya ile olan ekonomik alışverişi 1976-1984 arası 450 milyon dolardan 1,21 milyar dolara çıktı. ABD, Romanya'yı "en uygun ulus" ilan etmişti (15). Bu rakamlar Romanya ekonomisinin kapitalist ekonomiye bağlandığını göstermektedir. Fakat bu ilişkiler uzun sürmedi; ABD 1988'de Romanya ile süren imtiyazlı ilişkisine son verdi.

Bir başka örnek; Romanya'nın Fransa'yla olan ekonomik ilişkileridir. En son bir rakamı vermekle yetindim: 1988'de Romanya'nın Fransa'dan ticari alışı 710 milyon franga dayanıyordu. Bu rakam 1981'de gerçekleşen ticari ithalatın 3 misli kadardır. Fransa-Romanya ticari hacmi 1987'de 2,5 milyar frangı geçmişti. (16). Tabii şunu özellikle belirtmek gerekiyor; emperyalist sermayeye dayalı onlar-

ca irili-ufaklı şirketler Romanya'da faaliyet gösteriyor. Buna rağmen ABD gibi Avrupa Ekonomik Topluluğu'da Mart 1989'da bir karar alarak Romanya'ya karşı ekonomik yaptırımlara girişti. (17). Emperyalistler, kendileriyle karşı karşıya gelen Çavuşesku'yu yeniden dize getirmek istiyorlardı. 1980'de Romanya'nın dış borcu 12,5 milyar dolardı. Ve Romanya 8 senede ekonomik yıkım ve krize rağmen dış borcunu ödedi. 12 Nisan 1989'da Çavuşesku, dış borcun tamamıyla likide edildiğini duyurdu. (18). Ama emperyalistler de Romanya'yı tecrit ederek onu boğuntuya soktular. Zaten yoksul olan kitlelerin boğazından kısılarak ödenen dış borç kitleleri de isyan eşğine getirmişti. Emekçi-işçi kitleler uzun zamandır büyük bir hoşnutsuzluk içinde yaşıyorlardı. 1987 yılı Kasım ayının 15'inde onbinlerce işçi maaşlarının indirimine ve kıtlığa karşı başta Brasov şehri olmak üzere bir çok yerde büyük mitingler yaptılar. Bunun üzerine Çavuşesku RKP ulusal konferansı önünde (14-16 Aralık 1987) Halkın yaşam düzeyinin düzeltilmesi için bir kaç önlemin alınacağını açıkladı. Ama vaatler yerine getirilmedi. Ve son olarak Timisoara şehrinde yapılan kitle katliamı halkı ayaklanmaya itmştir.

AYAKLANMANIN KARAKTERİSTİK ÖZELLİKLERİ

Herşeyden önce halk ayaklanması kitlesel halkçı bir özellik taşımaktadır ve Çavuşesku iktidarı hedeflenmiştir. Bu, genel demokrasi ve özgürlük talepleriyle dile getirilmiştir. Ayaklanmada gençliğin ve azınlıkların rolü (özellikle de Macarlar) göze çarpmıştır. Polonya'da, Doğu Almanya'da ya da Çekoslovakya'da görüldüğünün aksine işçi sınıfı, sınıf olarak yoğun bir şekilde harekete geçmemiştir.

Ayrıca uluslararası bağları olan değişik gerici akımlar sözkonusu halk hareketini istedikleri yöne çekmeye çalışmaktadırlar. Batı mediasında özellikle bu akımların temsilcilerine yer verildiği için gerçek demokratik hareketin istem ve talepleri uluslararası kamuoyuna yansımamıştır. Bu halk hareketi, esasında örgütsüz olduğu için taleplerini somutlaştırıp iktidar mücadelesine girişmemiştir.

Çavuşesku'nun politik polisi "Sekuritate" muhalif politik örgütlerin yeşermesine müsaade etmemiştir. Ayaklanan kitleler kendilerini örgütsüz bulmuşlardır. Politik örgüt-lülüklerden yoksun olan ayaklanma, önceden hazırlıklı olan güçlerce istedikleri doğrultuda yönlendirilmiştir.

Bu ayaklanmanın bir başka özelliği ise, tamamıyla "komünist" partinin dışında ve onu dağıtarak gelişmesidir. Revizyonist parti kağıttan bir şato gibi bir daha kalkmamak üzere yığılıp kalmıştır. Oysa diğer doğu-Avrupa ülkelerinde gelişmelerin başında hala revizyonistler bulunmaktadır. Bu ülkelerde halk hareketleri siyasi reformlara angaje edilmeye çalışılmaktadır. Revizyonistler böylece gelişmeler sürecinin dışında kalmaktan şimdilik kurtulmuşlardır.

Kitleler komünizmi Çavuşesku'nun şahsında gördükleri için anti-komünist rüzgara açıktırlar. Nitekim gericiler ve anti-komünistler kitle hareketini içinde buldukları psycho ortamından istifade ederek manpula etmeye çalışmaktadırlar. Bu durum Romen gericiliğine yeni biçimler altında gelişme ortamı yaratmaktadır. İktidarı ele geçirenlerin komünizmi savunma kaygıları yoktur, bu da gericilerin ve anti komünistlerin yolunu açmaktadır. Ne var ki, sömürünün ve baskının olduğu yerde kitlelerin yeni iktidarla uyuşum içinde olması düşündürülemez. Aslında Romanya'da işçi sınıfı ve halk kitleleri son sözünü söylememiştir.

DİPNOTLAR

- (1) "Le Monde", 3 Ocak 1990 sayısı
- (2) "Le Monde", 26 Aralık 1989 sayısı
- (3) "Le Monde" aynı yerde
- (4) "2000'e Doğru" Sayı 1, 31 Aralık 89
- (5) Enver Hoca, Çin Üzerine Düşünceler, C. 1, II. Kitap, s. 132
- (6) "Le Monde" 30 Aralık 89 sayısı
- (7) "Le Monde" 9 Ocak sayısı
- (8) "Les Nouvelles de Moscou", 12-18 Ocak 1990 sayısı
- (9) Enver Hoca, Krusçevçiler, s. 93
- (10) "Bilan Economiques et sociales-1989, sy. 138 (Dossiers et Documents)
- (11) Birleşmiş Milletler-Avrupa'da ekonomik durum üzerine çalışma, 1956-1983
- (12) L'Etat du Monde 1987-88, sy. 447
- (13) Enver Hoca, Krusçevçiler, sy. 95
- (14) Marie Lavigne, "Les Relations Economiques est ouest, 1979-Paris, sy. 47
- (15) "Jeunes Afrique" 8 Ocak 1990 sayısı
- (16) "Le Monde" 31 Aralık-1 Ocak 1990 sayısı
- (17) L'année Internationale-1990, sy. 170
- (18) "L'Etat du Monde 1989-90", sy. 484

KÜRDİSTAN DEVRİMİNİN BAĞIMSIZ GELİŞMESİNİN SINIFSAK TEMELİ

S. MİRO

Geçen sayıdan devam.

Yukarıda Kürdistan bakımından sıralanan ulusal-siyasal tepkilerin şekillenmesinde belirleyici rol oynayan çarpıcı ve öne çıkmış fenomenlerin Türkiye içinde geçerli olduğu söylenebilir mi? Hiç şüphesiz hayır. Kemalist hareket Türkiye'ye siyasal (tam sağlanmamış olsada) egemenlik, ulusal dil ve kültür özgürlüğünü sağlamış olmaktan ayrı olarak, ticaretle ve sanayileşmede (emperyalizme bağlı da olsa) bir gelişme, işçi sınıfında büyüme, şehirleşmede nisbetten hızlanma, kırlarda zengin, orta ve yoksul köylülük şeklinde bir sınıf farklılaşması, yoksullaşıp topraktan kopan kesimlerin şehir alt tabakalarına dönüşebilmesi esnaf zanaatkâr ve diğer müteşebbis ve küçük üreticilerin yaygınlaşması ile birlikte bazılarının palazlanıp sınıf atlaması, bazılarının da (ki daha geniş bir dilim) düşüp işçi ve deklase kesimlere akması v.b. ekonomik toplumsal sonuçlar ürettiği istatistiklerle sabittir.

Sayet Türkiye solu Kemalist hareketin (dolayısıyla TC'nin) Kürt ulusunun siyasal egemenliğini çiğneme ve dil ile kültürünün yasaklanması dışında, Türkiye'ye getirdiği yukarıdaki iktisadi ve sosyal sonuçları aynıyla yada benzeriyle, Kürdistan'da ürettiğini hala iddia ediyorsa ve bu iddialara da dayanarak "Kürdistan sömürge değildir" itirazını tekrarlıyorsa, bu Kürdistan'ın yağma ve talanından gelen zenginliklerin Türkiye pazarında kırıntılar halinde kendisine de düşeceğini uman ve özlem duyan küçük burjuvazinin sınıf tavrından başka bir şey değildir.

Kaldı ki, iktisadi ve sosyal sonuçların farklılığı en doğru şekilde kendisini siyasal tepkilerin biçimindeki ve boyutundaki farklılıkta gösterir.

Türkiye'de bu dönemin siyasal arenası, işçi grevleri, yer yer yoksul ve orta köylülük yükselen tepkileri, ve bir başka boyutuyla da egemen burjuva kliklerin çekişmelerine sahne oldu.

Kürdistan'da ise asillerden ve orta tabakalardan gelen aydınların ateşlediği "büyük ve bütün Kürdistan" ülküsü üzerinde ticaret burjuvazisinin talep ve çabaları ile hayat bulan köylülerin ve deklase kesimlerin kurtuluş umudunu taşıyan ama sonuçta aşiret beylerinin ve Şeyh'lerin önderliğinde parçalı ve farklı zamanlarda - bir veya bir kaç aşiret topluluğunu kucaklamaktan ulusun (veya ülkenin) tümünde bir örgütlülüğe ulaşmadan sömürgeci tarafından bastırılan ulusal ayaklanmalar ve yerel direnişler dönemin siyasal arenasını dolduran olaylar oldu.

1925'ten 1940'a kadar süren bu ulusal ayaklanmaların ve yerel direnişlerin (toplamı 25 olan bu ulusal ayaklanma ve direnişleri tek sıralama gereği duymuyoruz. Zira bunlar hemen herkesin - ve bu arada çok şükür Türkiye solutionu da - bilgi dağarcığına yerleşmiş bulunmaktadırlar) asıl dinamizmini oluşturan güçler köylülük - özellikle topraktan kopmuş kırsal deklase kesimleri - ve Kürt ticaret burjuvazisidir. Fakat bu dönemde Kürdistan kırsalı modern sınıf farklılaşmaları sürecinin henüz başındadır ve siyasal arenada bir saflaşmada yaşanmamıştır. Bir yandan aşiretler arası çekişmelerden diğer yandan işgal ordusundan gelen tehdit köylüleri ve deklase kesimleri aşiret ilişkileri içine kapattı ve onların bu ilişkilerin dışına taşma, burjuvazinin arkasına geçme ve onun askeri gücüne dönüşme yolunu tıkadı. Şüphesiz Sovyet devriminde etkisiyle, sömürgelelerde artık "köylü sovyetlerinin oluşturulmasının tartışma gündemine girdiği bu dönemde Kürdistan devrimi bakımından enileri çıkış aydınların katılımı ve işçi sınıfının önderliğinde bir köylü kurtuluş hareketinin yükseltilmesi olurdu. Ancak bu çıkışı Kürdistan devrimine motive edecek nitelikte bir aydın tabaka olmadığı gibi TKP'nin de bu yönlü bir girişimde bulunmaması ve ulusal harekete tamamen sırt çevirmesi Kürdistan köylülüğünü "Sovyet" fikrinden bihaber

kılmıştır. Sorun, dönemin tek bolşevik taktikseyeni Dr. Hikmet Kıvılcımlı'nın belirlemelerinden ve TKP'ne önerilerinden ibaret kalmıştır. Bu yüzden sömürgecilik ve işgal ordusuna karşı gerçek isyan bayrağını elinde tutan asıl ateş gücünü oluşturan Kürdistan köylüleri ve kır deklaseleleri aşiret beylerinin ve Şeyh'lerin insiyatifini aşan bir hareket sergileyemediler. Ulusal ayaklanmaların aşiretçi mevzilenişinde onların (aşiretlerin) askeri çetelerine dönüşmekten öteye gidemediler.

Kürt ticaret burjuvazisi ise, belli ölçülerde feodallerden ve aşiret beylerinden bağımsızlaşmış olmasına rağmen ülke çapında ciddi bir siyasal organizasyona ulaşamamıştı. Sömürgeci Kürt ticaret burjuvazisini, ulusal pazarın ekonomik ve siyasal merkezleri olan şehirlerde, ya tecrit etmişlerdi, yada bu merkezlerde ekonomik olarak palazlanmasını, siyasal olarak bir organizasyon geliştirmesini engelliyorlardı. Şehirler yeni kompador ilişkilerin hayat bulup canlandığı ve sürekli iflasla yüzyüze bir küçük burjuvazinin varlık sürdürdüğü merkezlere dönüşmüşlerdi. Bu yüzden Kürt ticaret burjuvazisi - daha çok da kaçakçılık şebekeleri halinde - kırsal alana ve sınır bölgelerine yığıldı. Kendisi bakımından asıl hareket ve iktidar merkezlerinden mahrum kaldı. Dolayısı ile ulusal hareket için doğrudan ve bağımsız bir çekim merkezi de oluşturamadı. Bu durum hem köylüleri ve kır deklaselelerinin ulusal pazarın odak noktalarından, böylece ulusal burjuvaziden uzak kalmasını getirdi. Hem de burjuvazinin kendisini - zaten ticari faaliyetleri itibariyle belli ölçülerde bağlı bulunduğu - feodallerin ve aşiret reislerinin kanatları altına sürdü. Sonuç; ticaret burjuvazisinin ulusal pazar üzerinde egemenlik ve siyasal bağımsızlık kavgasının aşiretçi mevzilenmeyle likidasyona uğraması ve beylerin Şeyh'lerin önderliğinde akim kalmasıydı.

Bu ayaklanmalara milliyetçi ül-

küleri motive eden aydınlara gelince, kendi içinde bağımsızlıkçı ve özerklikçi kanatlarda taşıyan bu tabaka henüz ciddi bir ulusal burjuva demokratik dönüşüme uğramamış. Kürdistan'ın geriliğinin bütün sancılarını ve güçsüzlüğünü üzerinde taşıyordu. Bu tabaka hem ciddi bir ulusal-burjuva kültür birikimine ulaşamamıştı hemde nüfus bileşimi içinde ancak % 3 gibi küçük bir oran tutuyordu. Bu yüzden aydınların çabalarında feodal-aşiretçi yapıyı ve ayaklanmalardaki bu tarz mevzilenişi aşmaya yetmedi. Onları kendi ülkelerindeki kalıplara döktüp biçimlendiremediler.

İşte, ayaklanmalar bu şekilde, özünde köylülerin tepkileri ve ulusal burjuvazinin talepleri üzerinde yükseldiler, askeri güç olarak geniş mülksüzler yığınının katılımıyla etkinlik kazandılar; ama sonuçta feodallerin, aşiret beylerinin ve Şeyhlerin önderlikleri ile boyunduruğa vurulup aşiret kalkışmaları halinde atomize edildiler, ulusun genel ve eş zamanlı bir hareketine dönüşemediler, ulusal çapta bir siyasal örgütlülüğe ve merkezileşmeye ulaşamadılar; ve bu yapıyıda bir bir ezilip sahneden atıldılar.

Gerçekten, bu ayaklanmalar, feodal beylerin, şeyhlerin ve aşiret reislerinin sürecin başından itibaren, Kürdistan'ın alt tabakalarını ve ticaret burjuvazisini yukarıdan aşağıya örgütleyip savaşa sürmeleri şeklinde gelişmemiştir. Ayaklanmalar, Kürdistan'ın köylülerinin, mülksüzlerinin ve ticaret burjuvazisinin tepkileri ve talepleri üzerinde, kendiliğinden —ve yer yerde ilkel örgütlenmelerle— alttan kaynaklı gelişmiş belli bir düzeye varmış, ancak aşiretsel yapıyı ve onda somutlanan örgütlenme biçimi aşmadan, aşiret beylerinin ve şeyhlerin Kemalizme tepkileri ile sömürgecilerden sınırlı haklar ve imtiyazlar koparma hedefleri bakımından kullanılmaya müsait hale gelmişler, ve bu yönetici tabaka tarafından boyunduruğa alınıp geleneksel kalıplar içine hapsedilmiş, böyle bir son şekillenişle, sömürgecilerle son hesaplaşmayı yaşamışlardır.

Dönemin Türkiye solunun (TKP'nin) bu ulusal ayaklanmaların "feodallerin irticai- tepkisi ve emperyalizmin iç kışkırtmaları" olarak

adlandırdıkları ve onlara karşı Kemalizmin, dolayısıyla, Türk sömürgecilerinin yanında saf tuttuğu bilinir. Yine belirtelim ki, bu ayaklanmaların ulusal burjuva karakterini görüp destekleyen ve onlarda ki alt tabakaların potansiyelini Kürdistan'ın "ayrı ve bağımsız" dinamitleri üzerinde tarihsel olarak en ileri noktaya taşıma perspektifine (Kürt köylülüğü + Kürt proletaryası + Kürt aydınları) sahip, tek devrimci ve enternasyonalist tutum Dr. Hikmet Kıvılcımlı'ya aittir. Ancak, Doktor'un da tespitlerinde ki bir yanlışlığı düzeltmek ve perspektifindeki bir eksikliği gidermek gerekiyor. Doktor daha çok yanlış bilgilenmeden hareketle —özellikle de —Şeyh Said ayaklanmasının, "içte irticaya, dışta emperyalizme" dayandığını ileri sürer. Bu gün, bu ayaklanmanın gerçekte emperyalizme dayanmadığı ve feodal burjuva, dinci önderliğine rağmen, özde ulusal-burjuva karakterde olduğu ispatlanmıştır. Kemalizmin diğer ulusal ayaklanmalar hakkında yarattığı şüphe ve sis bulutlarında dağılmış, bunların ilerici, burjuvuluscu karakterleri hakkında kuşkuya yer kalmamıştır. İkincisi; Doktor Kürdistan'daki ulusal hareketleri dönüştürüp, tarihsel olarak en ileri noktaya sıçratma perspektifi taşınmasına rağmen, onları halihazırdaki nitelikleri ile komünistlerin Türkiye'deki iktidar mücadelesinde bir bağlaç ve dayanak haline getirmeleri yönünde bir belirlemede bulunmaz. Oysa, o dönem komünistlerin, bu hareketle doğrudan ilişkiye geçmeleri, onlarla iş birliği ve ittifak olanakları aramaları, böylece Kemalist-faşist burjuva iktidarını geriletme, zayıflatma ve hatte yıkmak amacıyla bu hareketleri kullanmaları gerektiği açıktır.

Türkiye solunun bu günkü partisi, örgüt ve gurupları ise, Doktor'un devrimci-enternasyonalist tutumunu sürdürüp geliştirmek yerine, daha çok TKP'nin ve onun şöven gerici geleneğinin yüklediği bilinç kirlenmesiyle, bu ayaklanmaların Kürdistan tarihindeki gerçek yerini, onun ulusal-siyasal gelişim seyriindeki rolünü, onun devriminin ayrı ve bağımsız şekillenmesinde oluşturdukları tarihsel dayanağı görmüyorlar; bu ulusal ayaklanmaları "özde bir üst tabaka tepkisi" ola-

rak algılıyorlar, Kürdistan'ın alt tabakalarının bu hareketlerin içine feodallerin kışkırtması ve aşiret etkinliği altında sürüklenmekten öteye, kendi sınıflarının tepki, özlem ve taleplerinden gelen bir hareket sergilemedikleri bu sınıfların toplumsal biçimlenme ve siyasal tepki bakımından esasen Türkiye'deki dinamitlerle iç içe mayalandıkları şeklinde bir kavrayışa ulaşıyorlar ve böylece de, hem bu ulusal ayaklanmalardaki burjuva, köylü karakteri gözden kaçırıyorlar, hemde onların Kürdistan devriminin bu gününe bıraktığı izleri net çizgilerle bilince çıkaramıyorlar.

Türkiye solu bu lekeli bilinçle hem 1946'da Doğu (Iran) Kürdistan'da, Kürt (Mehabat) cumhuriyetinin Kürdistan kurtuluş mücadelesindeki ilerici işlevini görmede, bu cumhuriyetin Kürdistan devriminin ayrı ve bağımsız şekillenmesinde tarihsel bir münakat, bir çekim gücü olduğunu kavrayamadı; hemde —ve özellikle de— Güney (Irak) Kürdistan kurtuluş hareketindeki feodal burjuva önderliğe aşırı vurgu yaparak ondaki alttan gelişip yükselen köylü ve burjuva ilerici karakteri gözden kaçırdı, hareketi bir bütün olarak dışlama ve redetme anlayışını gelenekselleştirdi; böylece Türkiye halkının bilincinde bir sahiplenme, sıcak bakış ve sempati öğeleri oluşturacağına, ona karşı kayıtsız ve soğuk bir yaklaşım yerleştirdi. Güney Kürdistan'daki katliamlara karşı Türkiye devrimci demokratik kitle hareketinde ciddi bir tepkinin şekillenmesi ve "88 Eylül"ünde Türkiye'ye sığınan onbinlerce Güney Kürdistan'lıya gösterilen kayıtsızlık, Türkiye solunun bu olumsuz tutumunun bilançosudur.

Ulusal hareketlerin gelişimi ve sonuçları ile Kürdistan Devriminin bu gününe bıraktığı belli başlı izleri sıralarsak:

1-Farklı zamanlarda vukubulmakla birlikte, ulusal hareketler, Kuzey Kürdistan'ı baştan aşağı sarmakla, hem ulusal-siyasal şekillenmeye bir bütünlük, (ayaklanmalarda siyasal örgütlülüğün, zaman zaman sınırların ötesine, diğer parçalara da taşıdığı geçerken belirtelim) ulusal coğrafyaya tek tondan renk kazandırdılar, hemde TC'nin egemen olduğu coğrafya üzerinde siyasal olarak ayrı, özgün-Kürt ulusal sınırlarla belirlenen bir tablo şekillendirdiler.

2-Kürdistan'ın ulusal ve sınıfsal gelişimine siyasal bir etki de vererek, onun tarihsel seyrinin farklılığını ve özgünlüğünü pekiştirdiler. Böylece Kürdistan devriminin bu günkü bağımsız şekillenmesinin tarihsel bir dayanağını oluşturdular.

3-Ulusal ayaklanmaların içinde ve sonrasında TC'nin toplu kırım ve sürgünlerine karşı Kürtler de 'ulusal varoluşta' bir diretme bilinci ve psikolojisi gelişip sivrileşti. Kürt kimliğini koruma ve sürdürme soyluluğun ve onurlu yaşamın kıstasına dönüştü.

4-Ulusal ayaklanmalar özellikle Kürdistan köylülerinde ve mülksüzlerinde TC'ye karşı duruş geleneği bıraktı, bu yönde onlara basiret kazandırdı. TC'ye karşı gelmek soylu ve saygın bir davranış olarak, sonraki yıllarda eşkiyaların şahsında kendi öz davranışlarıymış gibi Kürdistan köylülerince sahiplenildi.

5-Bu ayaklanmalardaki destansı kahramanlıklar ve direniş menkıbeleri, Kürdistan'ın devrimci-sosyalist kuşağında ihtilalci ateşin kıvılcımları oldular.

6-TC, ulusal ayaklanmaları bastırıp dağıtmakla, Kuzey Kürdistan'ın üst tabakalarının (feodal burjuvaların örgütlenmelerini dağıttı, TC'ye karşı o güne kadar varola gelmiş direnç noktalarını kırdı. Böylece Kuzey Kürdistan'da Ulusal Kurtuluş hareketinde, feodal-burjuva kliğin insiyatifi ve önderliğide tarihe gömülmüş oldu.

Bu tarihlerden 1970'li yıllara kadar Kürdistan Ulusal Hareketinin çekim merkezi bir dönem için İran Kürdistan'ına (Kürt Mehabat Cumhuriyetinin kuruluşuyla) sonra da Irak Kürdistanı'na taşınmış oldu. Bu parçalarda gerek sömürgeci iktidar mekanizmalarının zaman zaman sarsıntıya uğramasından gerekse de sömürgeci zorun T.C.'nin ki kadar şiddetli işlememesinden doğan boşluklardan Kürt hakim sınıfları (feodal-burjuvalar) ulusal-siyasal inisiyatif ve örgütlülüklerine bir sürelilik kazandırabildiler. Hatta, Kürt ticaret burjuvazisi, bu parçalarda ekonomik palazlanmasına paralel olarak, siyasal-ulusal inisiyatifte de bir palazlanma kaydederek, zamanla feodallerin önüne geçebildi.

Kuzey-Kürdistan'da ise T.C. Kürt hakim sınıflarının ulusal hare-

ket üzerindeki örgütlülüğünü dağıttıktan sonra, vahşi bir terör estirerek ordusu ve idari-adli mekanizmasıyla, bu parçanın her köşe bucağında sıkı bir denetim kurdu, sınırları mayınladı veya yaygın karakol şebekeleri ile donattı. Kaçakçılığı belli ölçülerde gerilettiler, parçalar arasında ticari yaşamı ağırlaştırdı. Böylece sömürgeci düzen dışına taşan Kürt ticaret burjuvazisinin gelişip yaygınlaşmasının yolları kapandı. Öte yandan Türk burjuvazisi gerek yağma ve talandan biriktirdiği iç sermayesini gerekse de II. Emperyalist paylaşım savaşı ertesinde ABD ve diğer batılı emperyalistlerden gelen sermayenin bir kesimini Kürdistan'a aktararak kapitalizmin bu parçada gelişmesini hızlandırdı, meta ihracını arttırarak, ticari faaliyeti yaygınlaştırdı. Bu durum Kürdistan'da komprador 'burjuvaziye palazlandırırken', şehirlerde ve daha yaygın olarak da kasabalarda, küçük yerleşim birimlerinde ve kırlarda sömürgeci ekonomik mekanizmanın çarklarına uyumlu bir tefeci-ticaret burjuvazisini de şekillendirdi. Böylece Kuzey-Kürdistan'da Kürt ticaret burjuvazisinin büyük bir kesiminin çıkarı sömürgeci düzenin istikrarı ile birleşti. (Yine de bu Kürt ticaret burjuvazisi, ulusal pazardaki yaygın kan damarlarından ve sıcak ilişkilerden aldığı dürtülerle, pazardan daha fazla pay alma dolayısıyla buna bir araç olarak siyasal özerklik kazanma eğilimini hep taşır. Sömürgeci statükonun belli bir sarsıntı geçirdiği 70'li yılların sonlarında —"Kürdistan Parlamento Grubu"— şeklinde bu günde gerek benzer koşullardan gerekse de batılı emperyalistlerin yakın ilgisinden ve desteğinden umutlanarak bu ulusal-siyasal talebini tırmandırdığı dikkatlerden kaçırılmamalıdır).

Kürt feodalleri ise gerçekte ne doğrudan sömürgeciliğin engeli olmuşladi, ne de onun direkt hedefi. Sömürgeciler, toprak-ağalarının ve beylerin aşiretler üzerindeki prestijlerinden ve etkilerinden gelen direnç noktalarını kırıp kendi cephelelerine taşıyınca, onlar da kompradorlarla yakın bir ittifak ve ticaret burjuvazisi ile ilişki içinde statükonun dayanağı oldular. Sömürgeciler de onları kredi ve diğer ekonomik imtiyazlar da, düzenden gelen

siyasal etkinlik ve prestijle el üstünde tuttular. İşte Kuzey-Kürdistan'da Kürt hakim sınıflarının ulusal hareketin önünden çekilmesi ve geçip onun karşısına dikilmesi buradan geldi. Ulusal hareketi bundan sonra kısmen orta tabakalar ve —esas olarak da— alt tabakalar taşıyıp yükselettiler.

Şimdi de bu kesimlerin hangi sınıfsal dinamiklerle ulusal hareketin içine aktıklarını ve bunların Türkiye'deki sınıf hareketlerinin akışı ile bir paralellik oluşturmadığını, soruyu başka bir şekilde yöneltilsek, her iki ülkedeki sınıf dinamikleri iç içe deviniyorlar mı, üst üste biniyorlar mı; bunlar uç uca geliyorlar mı, geliyorsa ne ölçüde çakışıyorlar, bunları görelim. Tabii aynı soruları Türkiye Kürdistan'ı ile diğer parçalar arasındaki ilişki bakımından da irdeleyeceğiz.

TC, ulusal ayaklanmaları bastırıp —Kuzey Kürdistan'ın her yanında denetim kurup— yerleşiklik kazandıktan sonra, siyasal yönetim mekanizmasının, kültürel asimilasyonun, ekonomik yağma ve talanın (pazarın) sermaye yatırımlarının (dolayısıyla belli ölçülerde bir sanayinin) merkezleri olarak şehirleşmeyi hızlandırdı. Öte yandan sömürgeci burjuvazinin Kürdistan kırlarına meta stürümünü yoğunlaştırması sömürdü ve talanı şiddetlendirmesi, buralarda da meta-pazar ilişkilerinin yaygınlaşmasını feodal-aşiretçi yapıda bir çözüme ve dağılma sürecinin başlamasını, sınıf farklılaşmalarının hızlanmasını getirdi.

Şehirlerde, TC'nin işletme ve fabrikalarında sosyal hizmet kurumlarında —ve bu alt yapı üzerinde hayat bulup nisbetten yaygınlaşmış — ferdi işletmelerde istihdam edilen "işçi sınıfı" nüfus bileşiminde önemli bir orana ulaştı. "Komprador"—"ticaret burjuva" tabaka palazlandı, yaygın bir "esnaf—zanaatkar" ağı oluştu. Sömürgeci idari—adli mekanizmada ve onun kültürel asimilasyon yuvalarında çalışan bir "bürokrasi memur" tabakası gelişti, gerek şehir tabakalarından dökülen, gerekse de —daha büyük kütlelerle kırlardan kopup gelen deklase nüfus yaygınlaştı ve bunlara eklenecek bir öğrenci kitlesi ile şehir nüfusu

devamı 17. sayfada

49'LAR OLAYI VE TÜRK DEVLETİNİN PROVAKASYONU

Geçen Sayıdan Devam - M. Murat

Bu provakasyonu gerçekleştiren D.P. İktidarı olduğu halde, peki neden 27. Mayıs 1960'dan sonra tutukluluk halleri devam etmiştir?

Birincisi; herşeyden önce TC'nin örgütlenmesinde bir çok konuda çarpıklık ve düzensizlik varsa da Kürt sorununda böylesi bir istikrarsızlığı yoktur. Devlet politikası farklı partilere rağmen aynıdır. Milliyetçidir, ırkçı ve şovendir.

İkinci neden de, Milli Birlikçiler içerisinde yer alan 14'ler olarak da bilinen grubun içinde yer alan faşist Alparslan Türkeş'in bu konudaki dayatmalarıdır.

Tutuklu bulunanlar arasında, Ankara Hukuk Fakültesi öğrencilerinden Emin Batu İstanbul'daki Harbiye tutukevinin hücrelerinde ölü.

1961 yılında başlayan duruşmalar sonunda tutuklular birer birer serbest bırakılırlar.

Kürtçülük faaliyeti gösteren 49 kişinin yargılanması başladı

Bırakılanların bir çoğu "sıradan" yaşamlarını sürdürürler. Bir kısmı aktif siyasal yaşamı seçer. Bazıları ölür, veya öldürülürler.

49 kişiye ek olarak 27 Mayıs sonrasında iki kişi daha eklenir. Böylelikle sayı 51'e yükselir. Fakat komuoyunda 49'lar olarak adlandırılmasına devam edilir.

49'ların yargılanmaları devam ederken - bu arada bir çok kişi salınmıştı - tekrardan Kürt aydınlarına yönelik tutuklanmalar başlar.

1960 SONRASI

Eşitlik, kardeşlik, özgürlük sloganları ile gelen 27 Mayıs Cuntası, Demokrat Partinin hükümetini çeşitli güzel söz vaatlerle yaktıktan sonra batı kapitalist dünyasına güvenceler vererek içte "huzuru" sağlayacaklarını belirtmiş ve bu konuda halka karşı düşmanca politikaya devam etmişlerdir.

49'lar olayındaki tavırlarıyla da istedikleri özgürlüklerin iş birlikçi burjuvazi ve toprak ağalarının daha da özgürleşmesinden başka bir şey değildir. Nato, Cento vs. gibi pakt ve antlaşmalara bağlılıklarını her zaman bildiren cuntacılar, halkın eskisi gibi idare edilemeyeceğini bildiklerinden kısmi, sınırlı bazı "öz-

(Ankara 1963), Deng (İstanbul 1963), Roja Newê (İst. 1963), Rêya Rast gibi gazeteler çıkar.

Kürdistan'lı yurtseverlerin giderek gelişme göstermesi, Barzani'nin mücadelesinin etkileri Türk burjuvazisini çileden çıkartmaya başlar. Yapacakları yine Osmanlı Sopası, tutuklama ve kan dökme olduğundan Kürtlere yönelirler.

Türkiye Kürt Talebe Cemiyeti, İstanbul'da 1959 yılında gizlice kurulmuştu. Avrupa Kürt Talebe Cemiyetine de bağlıydılar.

4 Haziran 1963 günü bu cemiyetin üyelerine yönelik tutuklamalar başlar. Irak Kürdistan'ından Cemal Alemdar, İbrahim Mahmud, Gazi Dizey, Fuat Derviş, Nejat Remzi, T. Şerif Muhtar, Sait Abdurrahman ve Firuz Falahat da tutuklananlar arasındaydılar. Ayrıca Türkiye Kürdistan'ından;

Sait Elçi-Serbest muhasebeciydi. Evinde Kürtçe lügat ve 10 belge yakalanır. Sonraki yıllarda Türkiye KDP'sinin Genel Sekreteri olur. İddiaya göre, 1971'de Sait Kırmızıtoprak (Dr. Şivan) tarafından ajanlıkla suçlanarak öldürülür.

Musa Anter- TİP üyesiydi. Evinde bazı yayınlar bulunmuştu. Diyarbakır'da İleri-Yurt gazetesini çıkarıyordu.

Medet Serhat- Halen avukattır. Deng Dergisinin yazı işleri müdürlüğünü yapmasından dolayı tutuklanmıştı.

Yaşar Kaya- Deng dergisinin sahipliğini üstlendiğinden tutuklanmıştı. TİP üyesiydi.

Doğan Kılıç- Roja Newê adlı Kürtçe-Türkçe gazetesinin sahibiydi.

Edip Karahan- Dicle-Fırat gazetesinin sahibiydi.

Enver Aytekin- Sosyal Adalet dergisinin yazı işleri müdürüydü. Ayrıca TİP üyesiydi. Evinde bir çok yazıda bulunmuştu.

Ali Anagör- Tunceli Kültür Derneği başkanıydı. Nuri Dersimî ile yazışmalarında ele geçer. Adli surtsever şahsiyetler de tutuklanırlar.

İbrahim Mahmudar- Irak Kürdistanından olup İstanbul Tıp Fakültesi öğrencisiydi.

Gazi Dizey- Ticari ilimler öğrencisiydi.

Abdülsettar Hamavendi- Irak asıllı olup, Özgür Gençlik Teşkilatının sorumlularındandı.

Ayrıca, Hasan Buluş, Ziya Şerefhanoglu, Ergun Kuyumcu, Kemal Bingöllü, Mehmet Bilgin, Fetullah Kakioglu tutuklananlar arasındaydılar.

TC'nin en önemli devlet politikası olan Kürdistan sorunu karşısında duyarlı olmaması düşündürülemez. Türk egemen güçleri Kürdistan'ı sömürgeleştirdikleri için Kürdistan'daki en küçük bir milli uyanış, kendilerini ürkütmekte ve karşılığında azgınca teröre başvuruyordu, ve halende vurmaktadır.

Kürt aydınlarının o yıllardaki arayışları çok yönlüdür. Bir kısmı birlik Kürdistan düşüncesinde

olmalarına karşılık diğer bir kısmı Türkiye'de Kürtlerin varlığının tanınması, dilinin konuşulması, okullar ve radyo istasyonlarının açılması şeklindeydi. Bir kısmı ise enternasyonalizmi yanlış kavrayarak TİP gibi partilerin devrim yapmasından sonra Kürdistan'ın kurulacağı düşüncesindeydiler. Özellikle sosyalizme sempati duyanların bu yanlış yaklaşımları sonraki yıllarda Türkiye solunun Kürdistan'daki örgütlenmesinde olumsuzluk sorumluluğunu taşıdılar.

Türk burjuvazisi genel olarak Kürdistan'ın ayrılmasını istemez. Kendi çıkarları bunu gerektirmekte. Fakat baskı ve zulmün en acımasız düşmanı olan sosyalistler zoraki birliği onaylamayacakları gibi böyle birliklerin dağıtıcılarıdır. Sorun Kürt olup olmama değil sorun Kürdistan'daki zulme, sömürü ve ilhak'a karşı olup olmamadır. O anın somut görevlerine çözüm getirmektedir.

Türk burjuvazisinin Kürt yurt-severlerine o yıllarda peş peşe zorbalık yapmaları elbetteki bazı gerilemelere neden olmuşsa da Irak'taki sıcak mücadelelerinde etkiyle yenilen darbeler kısa zamanda tamir edilmeye çalışılmıştır. Önceki yıllara göre bu süreler daha kısa olmuştur. Yeşeren, büyüyen ve kök salan Kürdistan bağımsızlık mücadelesi tüm çarpıtmalara rağmen halkımızın bilincinde daha fazla yer edinmekte.

KAYNAKLAR:

- İbrahim Gürsel, *Kürtçülük Gerçeği* An. 1977
- Vedat Şadillili, *Türkiye'de Kürtçülük Gerçeği ve İsyanlar C.I An. 1980*
- Bergeh, *Aylık Siyasi Kültürel Dergi* Stokholm 1989
- Malmisanij-Mahmut Lewendi *Rojnamegeriya Kurdî (1908-1981)* Stokholm 1989
- 49'lardan ismi bizde saklı iki sanığın anlatımları.

DUYURU

25. Şubat 1990, Viyana'da, Kürdistan Bağımsızlık, 17. Mart 1990 Frankfurt'da Newroz geceleri düzenlenecektir. Destekleyiniz ve katılınız.

17 Ekim 1963 gün ve
T.C. GENEL KURMAY BAŞKANLIĞI
ADLI AMİRLİĞİ
Sayı : 963/668
Esas : 963/138
Sayılı İDDİANAME

SUÇ : Devletin istiklâlini tenkise, birliğini bozacak, hâkimiyeti altında bulunan topraklardan bir kısmını devlet idaresinden ayırmağa matuf fiili işlemek.

MAZNUNLAR : Abdülsettar Hamavendi, Doğan Kılıç Şeyhhasenanlı, Hasan Buluş, İbrahim Mamhıdır, Gazi Dizey, Nejat Remzi, Fuat Derviş, Talat Şerif Muhtar, Said Abdurrahman, Cemal Alemdar, Firuz Falahat, Musa Anter, Ziya Şerefhanoglu, Enver Aytakin, Said Elçi, Edip Karahan, Medet Serhad, Yaşar Kaya, Ergun Kuyumcu, Ali Anagür, Kemal Bingöllü, Mehmet Bilgin, Fetullah Kakioglu.

(NOT : Bu sanıkların isimleri önünde biyografileri ile tutuklu buldukları tarihler yazılıdır.)

KÜRDİSTAN MİLLİ KURTULUŞ SAVAŞINDA PROLETER TUTUM VE KÜRT BURJUVA MİLLİYETÇİLİĞİNİN KAÇINILMAZ SONU

Y. Rohat

geçen sayıdan devam

Gösterildiği andan anti-bilimsellik olur. Eğer yukardaki sebepler bir halkın kurtuluş mücadelesini esas belirleyen sebepler olmuş olsaydı, günümüze kadar halen bir dizi ulus sömürgeciliğin esareti altında olacaktı. Dünya halkları tarihi bize bir halkın iç dinamiklerinin ve özgücünün kurtuluş mücadelesinde belirleyici rol oynadığını gösterir. Kendi öz gücü ve iradesiyle kurtuluşun için tek bayrak altında kenetlenmiş ve demir yumruk olmuş bir halk karşısında en modern silahlar dahi geri teper. İşgalcilere karşı toplumsal intifadanın yaşandığı bir ülkede, işgalciler çaresiz kalır. Eninde sonunda geri adım atarak o halkın öz iradesine karşı saygı duymak zorunda kalırlar. Bunun aksini iddia etmek Kürdistan toplumunun iç dinamiklerine ve Kürdistan toplumunun geleceğini belirleyecek olan devrimci militan yanı görmemektir.

Kürdistan'da militan toplumsal dönüşümün sağlanması için; birinci olarak, Kürdistan'da üretim araçlarının gelişmesi önündeki engeller ve üretim ilişkileri arasındaki bozukluklar tüm Kürdistan düzleminde; yani herhangi bir parçasında değil, bir parça için belirlenen nicel özelliklerden hareketle bazı tespitlerin tüm bütün için geçerli kılınmaya çalışılmasıyla değil, tüm bütünün bütün boyutları ele alınarak, bütünün geneli için doğru bilimsel tespitlerin yapılması gerekir. İkinci olarak; Kürdistan toplumu içerisindeki, sınıf ve tabakaların konumu, onların üretimde aldıkları pay oranı ve üretim araçlarının karşısındaki konumlarına göre tespit edilmesi gerekir. Bu ikinci tespitten hareketle nüfus itibarıyla en yoğun ve sürekli gelişen, gelecekteki gelişmelere ve militan devrimci dönüşümlere damgasını vuracak gücün iyi tespit edilmesi gerekir. Üçüncü olarak; toplumda militan devrimci dönüşümü sağlayacak gücün birincisi kendi içerisinde, ikincisi karşılıklı çıkar temelinde toplum içerisindeki diğer güçlerle beraber örgütlü olması gerekir. Fakat günümüzde bu da yetmez, çünkü Kürdis-

tan gibi sınıflı bir toplumda, yalnızca emek ordusu değil, diğer sınıf ve tabakalara bağlı güçler de radikal şiarlarla boy vermektedirler. Hatta ilk başlarda radikal çıkışlar yapma cesaretini de göstermektedirler. Bunların bu çıkışları, cephesinde Kürdistan toplumu içerisinde baştan sona kadar militanlıklarıyla bir dizi devrime damgasını vuracak esas etkin devrimci gücün renginin diğerlerinden ayırdedilmesini güçlendirir. Onun içindir ki, Kürdistan'da devrimci militan dönüşümün sağlanması, aynı zamanda proleter yurtsever maskeli veya ulusal devrimci maskeli güçlerin ipliklerinin pazara çıkarılması, tüm kirli çamaşırlarının ortaya dökülerek teşhir edilmeleri gerekir. Onların Kürdistan'ı kurtuluşa hiçbir zaman götüremeyecek dar ufukları ve idealist dünya görüşleri açıklanarak geniş emekçi yığınlara kavratılmak, gerçek renkleri kitlelere gösterilmelidir. Melek maskeli papaz Gabon olan Kürt küçük burjuvazisi, diğer feodal ve burjuva güçlere kıyasla Kürdistan emek ordusunun öncüsü pozlarında en iyi rol yapan, bu uğurda tam profesyonel becerisini cömertçe harcayan bir güçtür.

Başla Kürt küçük burjuvazisi olmak üzere, diğer feodal burjuva Kürt sınıflar Kürdistan sorununu köklü olarak niçin çözemezler? Bilindiği gibi burjuvazi feodal derebeyliğe karşı; kardeşlik, eşitlik ve özgürlük gibi devrimci şiarlarla tarih sahnesine çıktı. Burjuvazi tarihte ilk kez güçlü ve örgütlü olarak ortaya çıktığı Batı Avrupa ülkelerinde, uzun yıllar yoksul köylü kitlelerini peşinde sürüklemesini bilmiştir. Burjuvazi henüz iktidar olmadığı dönemlerde geniş halk yığınlarına vaad ettiği şeylerin, çok az bir kesimini iktidarı döneminde gerçekleştirebildi. İktidara geldikten sonra daha önce attığı şiarları kenara bırakarak proletaryayı ezen bir güç olmaya başladı ve tarihi süreç içerisinde giderek karşı-devrimcileşen, toplumsal gelişmeye ayak bağı olmaya başlayan bir güç haline geldi. Kapitalist sistemde serbest rekabetin artık doruk

noktasına vardığı, tekellerin ulusal pazarları aşarak uluslararası pazarlar elde etmeye başladığı, emperyalizm belasının artık tarih sahnesinde boy verdiği dönemde; özellikle Batı Avrupa ülkelerindeki burjuvazinin artık hiçbir ilerici yanı kalmadı. Yalnızca Batı Avrupa'dan farklı ve kapitalizmin hemen şafağında değil de gelişme döneminde uluslaşan bağımlı, yarı-sömürge ve sömürge Asya, Afrika ve bazı Uzakdoğu ülkelerinde, henüz milli demokratik devrim tamamlanmadığı için, burjuvazinin halen cılız bir ilericiliğine rastlanır. Emperyalizm döneminde dahi buradaki bir dizi ülkede burjuvaların önderliğinde devletler kurulur. Ama buralarda iktidar olan burjuva egemen güçler milli demokratik devrimlerini tamamlayamazlar, hemen emperyalizmin pençesine düşerler. Çünkü genel olarak emperyalizm döneminde burjuvazi devrimci barutunu yitirmiştir. Burjuvazi tarih sahnesine çıktıktan sonra; kardeşlik, eşitlik ve özgürlük vaatlerinden yalnızca özgürlüğü kısa bir dönem gerçekleştirebilmiştir. Bu serflerin, senyörlerin ve derebeylerin topraklarında istedikleri gibi koparak, istedikleri yerde emeklerini özgürce pazarlayabilme hakkıydı. Ki, bu burjuvazinin işine geliyordu. Çünkü emeğini sömüreceği proleterlere ihtiyacı vardı. Kardeşlik ve eşitliğe gelince burjuvazi tarihin hiçbir döneminde; ne eşitliği ne de kardeşliği gerçekleştirebilmiştir.

Batı Avrupa'da kapitalizmin çıkış ve serbest rekabetçi dönemlerinde, tek tek ülkelerin burjuvazisi ilk etapta kendi ülkesinin pazarına hakim olur, sanayi burjuvazisinin mallarını ticaret burjuvazisi pazarlardı. Böylelikle bu ülkelerde tek pazar oluşur, tek pazarın oluşumuna bağlı olarak giderek tüm ülke düzeyinde tek ulusal dil şekillenirdi. Kürdistan gibi sömürgelerde burjuva olmaya aday güçler oldukça cılız olduklarından ve ellerinden yeterli maddi servet birikimi olmadığından dolayı, Batı Avrupa ülkelerindeki sanayi burjuvazisi türünden bir burjuvaziye rastlanılmıyor ve burjuvazi yeterli

oranda örgütlü bir şekilde tarih sahnesine çıkıp kendi ulusal pazarına tamamıyla sahip çıkma mücadelesini zamanında yükseltemiyordu. Kürdistan'da burjuvazinin örgütlü olmaya başladığı, devlet olmak için hararetle bir tarzda hazırlıklara giriştiği dönem, Avrupa'da burjuvazinin giderek gerileştiği ve daha sonra karşı-devrimcileştiği dönemdir ki, Kürdistan'da burjuvazinin devlet olma isteği modern anlamdaki sanayi burjuvazisi türünde bir burjuvazinin önderliğinde değildi. Kürt burjuvazisi tarihi süreçte kendi sanayi burjuvazisini yaratamadığı için artık başka ulusların sanayi burjuvazisinin ürettiği malları o ülkelerin ticaret burjuvazisiyle kısmen anlaşarak, kısmen onun zorunlu tahakkümüne girerek kendi ülkesinde pazarlamak zorundaydı. Bir anlamıyla artık Kürt burjuvazisi komprador olmaya mahkûmdu. Kürdistan'ı direkt işgal altında tutan ülkelerin burjuvazisi de Batı Avrupa'daki gibi bir gelişme seyri izlemediği içindir ki, işgalci ülkelerin burjuvazileri dönem dönem Kürt burjuvazisinin kompradorluk hakkını dahi elinden alarak onu tamamıyla kişiliksizleştirmişlerdir. Kürt burjuvazisi bir sömürge ülke burjuvazisi olmasından dolayı emperyalizm öncesi yeterli maddi servet birikimini elinde toplayamamıştır. Emperyalizm dönemine gelindiğinde bir anlamıyla tarihi fırsat bir daha Kürt burjuvazisinin eline geçmeyecek tarzda kaçmıştır. Emperyalizm döneminde Kürt burjuvazisinin ulusal mücadelenin başına geçip onun zaferle taçlandırması artık ham hayalden öte birşey değildir.

Kürt burjuvazisi örgütlü olarak geçde olsa tarih sahnesine çıktığı günden itibaren sürekli iki yanı içerisinde barındırır olmuştur. Bunlardan birincisi cılız ilerici-devrimci yandır. İkincisi ise, sürekli uzlaşıcı, sürekli davaya ihanet eden uşak yandır. Emperyalizm döneminde, ulusal tekellerin yerini uluslararası tekellere bırakması, tek tek ulusal pazarların yerinin tek dünya pazarı tarafından işgal edilmesi, tek tek ekonomik sistemlerin yerinin tek ekonomik sistem tarafından doldurulmasından dolayıdır ki, Kürt burjuvazisi içerisindeki ilerici devrimci yan hergün biraz daha törpülenmiş ve günümüzde uzlaşıcı

karşı-devrimci yan tamamıyla hakim hale gelmiştir. Genel olarak Kürt burjuvazisine; sömürgeci şöven bir pozisyona düşmemek için halen günümüzde ezen ulusa mensup devrimcilerin, komünistlerin bazı atıflarda bulunmaları normal karşılanabilir, ki Kürt burjuvazisine karşı savaş esas olarak onların görevi değildir. Onlar kendi önlerine böyle bir görev koydukları takdirde kendi sömürgeci burjuvazilerinin yedeğine düşerler. Ama Kürdistan'lı devrimcilerin ve komünistlerinin günümüzde Kürt burjuvazisini hoşgörüle karşılamaları, onun işbirlikçi uşak niteliğini görmemzelikten gelmeleri mümkün değildir. Kürdistan'lı devrimciler açısından işbirlikçi Kürt burjuvazisinin hiçbir olumlu yanı yoktur. Ki sömürgecilere karşı verilen mücadele işbirlikçi Kürt burjuvazisine karşı verilmesi gereken mücadeleden koparılamaz. Lakin Kürdistan'da emek ordusunun ulusal ve sosyal kurtuluş mücadelesini yüksettiği, ufukta bağımsız birleşik demokratik Kürdistan'ın görüldüğü dönemde Kürt burjuvazisi içerisindeki önemli güçlerin bir kesimi ilerici devrimci yandan taraf hareket etmeye başlar ve kendi dünya görüşü doğrultusunda tamamen veya en azında kısmen iktidar olmak ister. Böylesi bir durumda Kürdistan'lı emekçiler somut şartlardan hareketle bir dizi yeni politika üretmek zorunda kalırlar.

Tarih sahnesine oldukça geç çıkıp savaşmaya başlayan Kürt burjuvazisini başarısızlığa ve karşı-devrimcilğe iten sebepler nelerdir:

1)Kürt burjuvazisi Avrupa'da serbest rekabetçi dönemin sonlarına doğru tekabül eden bir dönemde, hareketlenmiş, örgütlenip devlet olmak için kendi ulusal pazarına sahip çıkmak istemiştir. Bundan dolayıdır ki Kürt burjuvazisi Kürdistan proletaryasını tek başına kendisine sömürtecek treni kaçırmıştır.

2)Emperyalizme varışla birlikte, burjuvazinin ilk olarak devrimci şiarlarla tarih sahnesine çıktığı Batı Avrupa ülkelerinde; burjuvazi devrimci barutunu yitirmiş, karşı devrimcileşmiştir. Burjuvazinin içerisine girdiği bu konum, Kürdistan'daki emekçilere kendi burjuvazisi iktidar olduğu takdirde aynen böyle karşı-devrimcileşeceği ipucunu vermektedir. Dolayısıyla emperyalizm döneminde ne Kürt burjuvazisinin Kürdistan'daki geniş emekçi

katmanlarına nede geniş emekçi yığınlarının Kürt burjuvazisine güveninden sözedilemez.

3)Kürt burjuvazisi emperyalizm dönemiyle birlikte iki zorunlu seçenikle karşı karşıya kalmıştır. Ya geniş emekçi yığınlarla ittifaka girecek kendi ulusal pazarına sözümona sahip çıkmaya çalışacak, yada emperyalizm ve sömürgecilikle anlaşarak Kürdistan'daki emekçi yığınları iliklerine kadar sömüreceklerdir. Emperyalizm döneminde Kürt burjuvazisi Kürdistan'da "kazayla" iktidar olsa dahi, emperyalizmin desteğini almadan, Kürdistan'daki emekçi halk üzerindeki sömürsünü uzun dönem devam ettiremez. Onun içindir ki kendi sınıf menfaatleri gereği hem milli kurtuluş savaşı döneminde, hemde sonrası dönemde emperyalizm ve sömürgecilikle uzlaşıp anlaşmaya çalışır.

Günümüzde Kürt burjuvazisinin savaşımı gerçek anlamda Kürdistan'ı toplumsal kurtuluşa götürecektir; Bağımsız, Birleşik, Demokratik ve Sosyalist bir Kürdistan'ı kuracak düzeyde olmadığı gibi onun oldukça uzağındadır. Kürt burjuvazisi ve feodalleri Kürdistan'daki devrimci mücadeleyi ve Kürdistan'daki devrimci potansiyeli sömürerek, sömürgecilere karşı güçlü olduğu imajını yaratmaya çalışmakta, sömürgecilerin Kürdistan'lı emekçi yığınların emeğinde elde ettikleri kârlara ortak olup kısmende olsa söz sahibi olmak istemektedir. Kürt burjuvazisi için sömürgecilerden ve emperyalistlerden kopartılan birkaç kırıntı bazen kâfi gelir. Bazen bununla yetinmez kendisine sömürden yağlı bir pay verilmesini ister, bu amaçla kitleler nezdinde itibar kazanmak için yalnızca kardeşlik, eşitlik ve özgürlük şiarlarıyla yetinmez, işçi sınıfının temsilcisi sıfatıyla hareket etmeye başlayarak sosyalistliği kendisine maske eder, sosyalist şiarları kimseye kaptırmayacak derecede keskin sosyalist şiarlar atmaya başlar, amacı sömürgecilerin ve emperyalistlerin Kürdistan'da ortak elde ettikleri sömürden daha güçlü söz sahibi olabilmektir. Yani daha güçlü ortak sıfatıyla Kürt burjuvazisi Kürdistan'ı sömüren güçlerle masaya oturmak için böyle bir yola başvurur. Günümüzde Kürt burjuvazisinin ve feodallerinin ezici çoğunluğu, dörde bölünmüş Kürt

halkının gerçek anlamdaki bir birliğini istememektedir, Kürdistan halkının mücadelesinin bölükpörçük oluşu, her parçada ayrı bir hareketin gelişmesi, sürekli olarak bütünün parçaya feda edilmesi gibi bir mantıksızlık; Kürdistan'ı işgal altında tutan güçlerin işine geldiği gibi Kürt burjuvazisinin de işine gelmektedir. Kürt burjuvazisi Kürdistan'ın herhangi bir parçasında elde edeceği kısmi haklar için, Kürdistan'ın diğer parçalarını feda etmeye dünden razıdır. Onun bu sakat ve mantıksız görüşü onun maddi varlığından kaynaklanmaktadır. Kürt burjuvazisi emperyalizm dönemi öncesi yeterince kaynaşmadığı ve tüm çıkarlarını tek ortak paydalar altında toparlayamadığı için, emperyalizm döneminde kısmi'de olsa söze geçirebileceği alanlara; emperyalizm ve sömürgecilikle anlaşarak hüküm ferman olmaya çalışır. Kürt burjuvazisinin bu karakteri; ister istemez Kürdistan emekçilerinin milli ve sosyal kurtuluş mücadelesini direk etkiler. Çünkü Kürt burjuvazisi bu karakterinden hareketle dört ayrı Kürt halkının varlığından dem vurur, dört ayrı Kürdistan devrimi safatasının propagandasını yapar, teorik düzeyde açıkça söylemesede, kendi pratiğinde tıpkı sömürgeciler gibi Kürdistan'ı ve Kürt halkını dörde böler. Kürt burjuvazisinin bu karakteri kendisini Kürt halkının mücadelesi üzerinde bezirganlık yapmaya götürür, onu sefilleştirir ve ajan yapar. Son yıllarda halkımızın aldığı acı yenilgilerden, Kürt burjuvazisinin bu karakteri önemli ölçüde rol oynamıştır. Bir Halepçe katliamı ve Güney Kürdistan'daki kurtarılmış alanların yeniden sömürgecilere kaptırılması yalnızca Irak sömürgecilerinin "güçlülüğüyle" Kürt halkının yeterli "dostlarının" olmamasıyla açıklanamaz.

Günümüzde Kürt burjuvazisi içerisinde özünde birbirinden farklı olmayan çeşitli eğilimler mevcuttur. Bu eğilimler genellikle Kürdistan'ı sömürgeleştirip parçalayan güçlerin sayısına oranla bir çokluk gösterir. Bu eğilimler yakın geçmişe kadar dört idi, fakat son yıllarda iki eğilim daha kendisini tarih sahnesine çıkardı. Kürt burjuvazisi içerisindeki sözkonusu eğilimleri sıralarsak: birinci eğilim; Kürdistan'ın üç parçasını Doğu Kürdistan'ı (İran Kürdistan'ı) için feda

eden, milyonlarca Kürdistan'lı emekçinin iradesini çiğneyerek Türk, Irak ve Suriye sömürgecileriyle flört etmeyi kendisi için gayet doğal sayan, bundan dolayıdır ki Kürdistan'ın üç parçasındaki emekçilerin kin ve nefretini üzerine çeken eğilimdir. İkinci eğilim; Kürdistan'ın üç parçasını "Irak Kürdistan'ı için feda eden, Türk, İran ve Suriye sömürgecileriyle dönem dönem her türlü ilişkiye giren, mütakip defalar yanlış siyasetinden dolayı hüsrana uğramasına rağmen, arsız bir şekilde bir türlü eski çizgisinden kopmak istemeyen eğilimdir. Üçüncü eğilim; Kürdistan'ın üç parçasını Kuzeybatı Kürdistan'ı ("Türkiye Kürdistan'ı") için feda eden, günümüzde esas olarak İran ve Suriye sömürgecileriyle ilişki içerisinde olan, mantığı gereği Irak sömürgecileriyle ilişki için önünde herhangi bir engel olmayan, Kuzeybatı Kürdistan'ın da marksist düşüncenin yaygın olmasından dolayı sömürgecilerle girdiği bu ilişkileri marksizmin düşmanlar arası çelişkilerden yararlanma "dahi hane" düşüncesiyle açıklamaya çalışan, teorisinde yer yer bağımsız, birleşik ve demokratik Kürdistan şiarına'da yer veren, ama pratiğinde bunun tersi bir pratik geliştiren eğilimdir. Dördüncü eğilim; Kürdistan'ın üç parçasını "Suriye Kürdistan'ı" için feda eden, ne geçmişte nede günümüzde sesini yeterince duyuramayan, oldukça cılız ve Türk, Irak, İran sömürgecileriyle ilişkiye girmede her zaman kendisine açık kapı bırakan eğilimdir. Beşinci eğilim; son yıllar'da boy veren, Kürdistan'ı işgal altında tutan güçlerle direk ilişkisi olmayan, esas olarak Batı Avrupa ve Varşova paktı ülkelerinden alacağı destekle Kuzeybatı Kürdistan'ın da sözsahibi olmak isteyen, Türk devletinin kendilerini azbuçuk tanıması halinde, onunla uzlaşmaya açık olan, oldukça reformist gerici bir eğilimdir. Altıncı eğilim; sömürgecilerle geçmişte girdiği ilişkilerden hep zararlı çıktığını belirten, Kürdistan'ı işgal altında tutan güçlerle her türlü ilişkiyi red eden, bağımsız ve birleşik bir Kürdistan için çalıştığını belirten, bu amaçla tüm emperyalist ülkelerle ilişkilerini geliştirmek istemeyen bir eğilimdir. Bu eğilim mücadele alanı olarak kendisine tüm Kürdistan'ı almaktadır. Altıncı eğilim oldukça

cılız ve güçsüzdür. Fakat şu bir gerçektir ki, bağımsız, birleşik ve demokratik Kürdistan'ın Kürdistan emek ordusu önderliğinde ufukta görüldüğü bir ortamda ister emperyalizm olsun, ister sosyal emperyalizm olsun esas olarak bu eğilime destek verecektir. Amaç Kürdistan'da işçilerin iktidarını engellemek olacaktır. Fakat böyle bir ortama gelinmeden önce gerek emperyalizm, gerekse sosyal emperyalizm Kürdistan devrim güçlerinin sürekli bölükpörçük kalması için elinde gelen tüm çabayı gösterecektir. Çünkü onların Kürdistan'ı işgal altında tutan sömürgeci devletlerle askeri ve ekonomik ilişkileri var.

Kürt burjuvazisi ve feodal sınıfları içinde oldukları konumdan dolayı, sırf kendi menfaatleri için bütünü parçaya kurban etmek gibi korkunç bir ihanet içerisinde dirler. Kürt burjuvazisinin bu anlayışı; anti bilimsel, gelişmeleri ve gerçeği görmek istemeyen, tarihin çarkını sürekli geriye döndermek isteyen karşı-devrimci bir düşüncedir. Kürt burjuvazisi tarihi gerçekleri göremiyor; eğer görmüş olsaydı Kürdistan'daki bir dizi hareketin sömürgecilerle girdiği ilişki sonrası, Kürdistan halkının uğradığı yenilgi, katliam ve zulümleri görecekti. Kürt burjuvazisi kaçınılmaz sonu gereği modern dünyamızda, tüm Kürdistan halkının tek bayrak altında toplanmasından yana değil, çünkü Kürdistan emek ordusunun birleşmesi halinde Kürt burjuvazisinin elindeki sınırlı imtiyazlara'da son verme tehlikesi var. Kürt burjuvazisi günümüzde emperyalizm ve sömürgeciliğin Kürdistan'da gerçekleştirdikleri sömürüden kısmen faydalanabiliyor, ama mevcut durumuyla yetinmek istemiyor, Kürdistan'daki toplumsal direnişi emperyalizme ve sömürgecilere karşı kendi malıymış gibi gösterip, daha fazla sömürüye ortak olabilmek için şantaj yapıyor. Onun bu şantajları karşısında sömürgeciler Kürdistan halkının mücadelesini imha etmek için dönem dönem aldatıcı reformlara girişiyorlar.

Diğer yandan yukarda da vurguladığım gibi; dünyanın giderek tek pazar halinde dahada bütünleşmesi, ekonominin katı kurallarının Kürdistan üzerindeki sunî sınırları tanınamaması, Kürdistan halkının giderek hergün biraz daha devrimci milli kurtuluş bayrağı

altında kenetlenmesi, Kürdistan'daki devrimci milli güçlerin adım adım yakınlaşması ve Kürdistan'daki mücadelenin gün be gün tek cephede toplanması yönündeki gelişmeler, Kürdistan'ı işgal altında tutan ve onlara destek güçlerin; Kürdistan halkı için nitelik farkı olarak birbirinden farklı olmadıkları gerçeğinin Kürdistan halkı nezdinde hergün biraz daha gün ışığına çıkması, tarih çarkının ileriye dönüşüyle orantılı bir şekilde gelişen Kürdistan işçi sınıfının hergün biraz daha güçlü bir şekilde Kürdistan'daki toplumsal kurtuluşa damgasını vurması; Kürt burjuvazisini adım adım kaçınılmaz sonuna yaklaştırıyor ve toplumsal etkinliğinin kaybolmasına neden oluyor. Önümüzde ki yıllar Kürt burjuvazisi varolan klasik çizgisini bir kenara bırakmadığı takdirde; sömürgecilerle beraber iyice köşeye sıkışacak, teşhir ve tecrit olacaktır.

Kürdistan emek ordusu Kürdistan'da uzun yıllar burjuvazi tarafından propagandası yapılan, bütünü parçaya feda etme anlayışıyla savaşarak, taktik ilişki maskesi altında İran, Türk, Suriye ve Irak sömürgecileriyle girilen her türlü bağımlılık ilişkisinin Kürdistan davasına getireceği zararı Kürdistan insanına kavratarak, tek, birleşik ve hür Kürdistan gerçeğini Kürdistan insanının belleğine nakşederek gelececek; Kürdistan'ın tüm parçalarında Kürdistan insanını sömürgecilerin saldırıları karşısında savaşa hazırlayacak ve adım adım Bağımsız, Birleşik, Demokratik ve Sosyalist bir Kürdistan yaratacaktır. Kürdistan emek ordusu, Kürt burjuvazisinden farklı olarak kendi ülkesinin kurtuluşu için nerede mücadele ederse etsin; Kürdistan'daki tüm işgalci güçleri otomatikman karşısına alacağını iyi bilmektedir. Kürdistan'da sömürgecilerle teke tek kapışmak; Kürt halkı için ideal bir kurtuluş savaşı olurdu. Ama bu mümkün değil... Çünkü Kürdistan'ın herhangi bir parçasının kurtuluşu demek, Kürdistan'ın diğer parçalarını ellerinde bulunduran güçlerin hükümdarlıklarını tehdit altına almak demektir. Bundandır ki sömürgeciler her zaman daha işin başında Kürdistan'daki kurtuluşçu hareketlere karşı ortak tavır geliştirmektedirler. Tarihimiz bunun sayısız örnekleriyle doludur.

Onların dönem dönem kanlı bıçaklı olmaları son tahlilde bu gerçeği değiştirmez. Bu bizim subjektif düşüncemizden kaynaklanan bir tespit değildir. Somut olaylar ve tarihi gerçekler bize bu gerçeği kavratmıştır. Kürt burjuvazisinin hiçbir zaman kavramak istemediği gerçekte budur. Onun içindir ki Kürt burjuvazisi bilerek veya bilmeyerek kendisine birinci sınıf bir cenaze merasımının hazırlığını yapmaktadır.

Günümüzde Kürdistan'lı herhangi bir sınıf veya tabaka bağımsızlıkçı olmak istiyorsa, Kürdistan'ı işgal altında tutan tüm sömürgeciler ve onları destekleyen çeşitli renkteki emperyalistlerle adım adım hesaplaşmayı göze almak zorundadır. Bunu göze almadan bağımsızlık doğrultusunda ciddi adımlar atılmaz, elde edilen kısmi başarılarla Güney Kürdistan'da olduğu gibi büyük başarısızlıklara dönüşür. Kürt burjuvazisinden insanlarımız günümüzde gerçek anlamda yurtseverlik yapmak istiyorlarsa yapacakları tek şey vardır; sınıf çıkarlarını ön plana çıkarmadan, bağımsız, birleşik ve demokratik bir Kürdistan için, tüm işgalcilere karşı diğer sınıf ve tabakalardan insanlarla tek anti-sömürgeci cephede birleşmek.

2 Kasım 1989

11. Sayfadan devam

nun bileşimi ortaya çıktı.

Kırlarda ise — çarpık kapitalist evrime uyarlı halde varlığını koruyan — aşiret beyleri, şeyhler ve toprak ağalarından oluşan üst tabakalar ve bunları tamamlayan kırsal tefeci tüccarlarıyla yer yer doğan zengin köylüler karşısında orta köylüler nüfusu en yaygın kesimi olarak yoksul köylüler ve aynı yaygınlıkta olmak üzere kırsal deklaseleri ile mevsimlik işçiler nüfus bileşiminin katmanları olarak serpildiler.

Öte yandan zorla toprağından koparılıp, Türkiye'ye yerleştirilmiş ama yüzü vatanına dönük olan "sürgünlerle" metropollere dolmuş Kürdistan'ın deklaseleriyle mevsimlik işçileri de bu nüfus bileşimi içinde saymak gerekiyor.

II. Emperyalist paylaşım savaşından sonra başlayan Kuzey-Kürdistan'ın nüfus bileşimindeki bu değişim süreci - yada sınıf farklılaşmaları süreci - 1970'lere geldiğinde artık sömürgeci düzenin enterne edip sürükleyemeyeceği boyutta - bir patlama ve taşma halinde - yoksul köylülerle mülksüzler yığınının (şehir ve kırsal deklaseleri) sömürgecilerin ve yerel işbirlikçilerinin karşısına dikti.

1950'li ve 60'lı yıllardaki Kürt ulusal burjuvazisinin ve - orta tabakalardan gelen - aydınların ürkek, cılız girişimleri ile 60'lardan 70'lerin ortalarına kadar Güney Kürdistan'daki ulusal harekete - IKDP'nin etkisi altında - eklenmemeleri, Kuzey-Kürdistan'da ciddi bir kitlelilik kazanamazken bu "mülksüzler ve yoksul köylüler yığını" 70'li yılların ortalarında siyasal arenaya çıktığında, üzerinde bulunduğu coğrafyayı boydan boya sardı, sömürgeci düzeni - dipten vurup - temelinden sarstı, Kürdistan'ın hemen her sınıf ve tabakasını ulusal-siyasal arenaya ilişkili-iliğili kıldı ve böylece bütün nüfusu ulusal çitler arkasında blokladı.

Birinci bölümün sonu

Sürecek

KÜRDİSTAN

*Yazmak istiyorum
kalemim parmaklarımda
hürsundan çatlayana dek
yazmak!*

*Bir kelimedir
damarlarıdaki kanı
delice coşturan
KÜRDİSTAN!*

*Kürdistan savaş,
Kürdistan isyan,
Kürdistan yaşam sevdası!
Asırlık çam ağaçlarına
benzetirim*

*Ne fırtınanın
ne de olanca şiddetiyle
her tarafı talan eden
kasırganın yıkabildiği!*

*Sarılr toprağına
dimdik ayakta durabilmek için.
Peşmergesi öyle yiğit
kavgacı*

*korkusuzca çarpışan!
Dağlarda newroz ateşi yakan.
KÜRDİSTAN!*

Delal

1.12.1989/Cuma

HALEPÇE JENOSİDİ ve SONRASI

VAHŞET YARGILANIYOR

Ala Yekîfî'ye, KAWA davasında yargılanıp müebbet hapse mahkum olan Cemil GÜNDOĞAN, İbrahim İNCESU ve Ali Rıza GEZİCİ arkadaşların "Halepçe Jenosidi ve Ağustos 1988 Sürgünü ve devamındaki sömürgeci vahşeti" protesto amacıyla TC Başbakanına ve Meclis Başkanına yazdıkları

dilekçe nedeniyle aleyhlerine açılan davaya karşı hazırladıkları SAVUNMA ulaştı.

G. Antep L Tipi Cezaevinde bulunan bu Bağımsızlık ve Özgürlük Mahkumlarının, "Halepçe Jenosidi ve Devamındaki Vahşeti" yargılayan bu önemli çalışmasını devrimci-demokratik kamuoyuna

ve halklarımıza ulaştırmayı devrimci bir görev olarak bildiğimizden, yayınlıyoruz.

Geçen sayıda ikinci bölümünü verdiğimiz bu SAVUNMA'nın devamını bu sayımızda yayınlıyoruz.

ALAYEKİFİ

geçen sayıdan devam

1987 yılından beri İran cephesinde ve Güney Kürdistan'da çeşitli dozlarda kimyasal silah kullanmış olan Irak, başlangıçta savaş içinde olmanın verdiği bir psikoloji ile kimyasal silah kullandığını ısrarlı biçimde inkâr etme ihtiyacını duymuyordu. Örneğin, Irak Başbakan Birinci Yardımcısı Taha Yasin Ramazan'ın Halepçe katliamını izleyen dönemde Türk basın mensuplarına yaptığı açıklamalarda, "Kimyasal silah kullandınız mı" şeklindeki soruya verdiği cevap ilginçti: "Kimyasal silah kullanmak uluslararası kurallara göre yasak da, başkalarının topraklarını kuvvet kullanarak işgal etmek bu kurallara göre yasak değilmi?" (2. Nisan 1988 tarihli Tercüman).

Ramazan'ın bu açıklamasında kimyasal silah kullandıklarını inkâr etme yönünde bir ima olmadığı gibi, bu tür silahları kullanma hakkına sahip olduklarına ilişkin bir meydan okuma da mevcut: Güney Kürdistan'lı ulusal güçlere kimyasal silah kullanacaklarını açıklarken de aynı hatavatsızlığı sergilemekten kaçınıyordu. Konuşmasının ileriki bir yerinde açık açık şunu söylüyordu: "İran'a karşı kullandığımız metodları bunlara (Güney Kürdistan ulusal güçlerine-b) karşı da kullanıyoruz" (aynı yerde).

Ancak Halepçe katliamının dünya kamuoyu nezdinde yarattığı haklı tepkiler yoğunlaştıkça, bu meydan okuyan hava terkedilecek, klasik usule geri dönecektir. Yani kimyasal silah kullanılacak, fakat uluslararası platformlarda inkâr edilecekti. Örneğin Ağustos ayında ki büyük katliamda bu yöntem baş vuruldu. Irak, çok yoğun biçimde kimyasal silah kullanmasına

rağmen, inkâr yoluna gitti.

Bu durumda söylediklerini kanıtlayabilmek için, Irak'ın asgari olarak şu işleri gerçekleştirmesi gerekiyordu: Kimyasal silahların izleri kayboluncaya kadar uluslararası basın ve inceleme kurullarını silahın kullanıldığı alanlara sokmamak ve bu kuruluşların silahtan etkilenmiş insanlarla temasını engellemek.

Irak, yabancı basın mensupları ve kimyasal silah kontrolü yapma amacındaki teknik heyetlerin bu tür silahlarla bombalanmış mıntikalara sokulmaması işini nispeten kolay başardı. Bir çok yer ve zamanda yapıldığı gibi savaşın devam ettiği gerekçe gösterilerek basın mensupları Güney Kürdistan'ın sözü edilen köylerine sokulmadılar. Yabancı basın mensuplarının bölgeye girebilmeleri yaklaşık bir ay sonra, Eylül ayının son haftasında gerçekleşti. Tabiiyatıyla aradan geçen süre içinde kimyasal silah izleri kaybolmuştu. Fakat bu bile Irak yönetimini tatmin etmedi. Hem yapılan yıkımın büyüklüğü, hem de tatsız bir sürpriz olasılığını düşünerek, Saddam yönetimi, basın mensuplarının bombalanan mıntikada inceleme yapmalarına izin vermedi. Milliyet gazetesinden Rafet Ballı'nın da katıldığı söz konusu gezi havadan helikopterlerle tamamlandı. Konuyla ilgili olarak kendi sütununda bilgi veren Yurdakul Fincancı durumu şöyle özetliyor:

"Geçen hafta bir grup batılı gazeteci Irak'a davet edildi. Aralarında Milliyet'ten Rafet Ballı da vardı. Kimyasal silah kullanıldığı iddia edilen köylere, helikopterlerini indirmemişler, sadece havadan dolaştırmışlar. Gerçi artık o tarihte kimyasal silahın izi kullanıldıysa bile izi kalmamıştı,

ama, Ballı, 200 köyün bombardımanla ve tanklarla yerle bir edildiğini Irak'lılarında inkâr etmediğini belirtiyor". (Yurdakul Fincancı, "Kürt Akınından Sakınamaz mıydık?" 25.9.1988 Milliyet).

Basın mensuplarına karşı bu yöntemi izleyen Irak, BM'in ilgili heyetine ise hiç izin vermedi. Kimyasal silahların yasaklanmasıyla ilgili sözleşmenin altıncı maddesinin birinci bendi, konuyla ilgili ihlalleri araştırma yetkisini BM Güvenlik Konseyine vermektedir. (Bk. M.A. Aslan age., s. 282) Bu hükme dayanarak, ABD, İngiltere, ve İskandinav ülkelerinin de dahil olduğu 12 devlet BM Genel Sekreteri Perez de Cuellar'a başvurular ve Irak'la ilgili iddialarla görevli bir heyet oluşturarak Irak'tan heyetin inceleme yapabilmesi için izin istedi. Ancak Irak buna olumsuz yanıt verdi. Yani basın mensuplarını helikopterlerle dolaştırarak vartayı atlatmaya çalışan Irak, BM heyeti karşısında hiç bir manevra yapamadı ve kimyasal silah kullanılmasıyla ilgili bütün iddiaların en sağlam kanıtı olarak, heyetin Irak'a girmesine izin vermedi. Oysa, ilgili sözleşmelerde, bu tür durumlarda her devletin, BM Güvenlik Konseyinin çalışmalarına yardımcı olacağı taahhüt edilmiştir. Daha evvel bir kaç maddesini aktardığımız "Bakteriyolojik (Biyolojik) ve Zehirleyici Silahların Geliştirilmesi, Yapımı ve Stoklanmasının Yasaklanması ve Bunların İmhasına İlişkin Sözleşme"nin 6. maddenin 2. bendi şöyle:

"Sözleşmeye taraf her devlet, Konseye (BM Güvenlik Konseyi kastediliyor-b) yapılan şikayet üzerine Birleşmiş Milletler Yasası hükümleri gereğince Güvenlik Konseyinin girişebileceği her tahkikatın

yürütülmesinde iş birliği yapmayı yükümlenir" (Bk. M. A. Aslan, age. s. 282).

Bu açık hükümlere rağmen BM.GK. heyetine giriş izni vermeyen Irak, bir kere daha kural tanımayacağını ortaya koymuş ve ikiyüzlülüğünü sergilemiştir. Ve hiç kimsenin kuşkusu olmamalıdırki, o, sömürgeci karakteri değişmedikçe bu tür ikiyüzlülükler yapmaya devam edecektir. Biz şimdilik meselenin bu yanını bir kenara bırakıp Irak'ın kimyasal silahlarla yaptığı soykırımı gizleme çabalarına dönelim. Irak'ın bu çabalarında kısmen de olsa başarı sağlayabilmesi için sadece Irak topraklarını yabancı basın mensuplarına ve inceleme heyetlerine kapatması yetmiyordu. Çünkü sözkonusu bombardımandan etkilenmiş bir çok peşmerge ve sivil halk, Ağustos ayının son günlerinde Türkiye'ye sığınmışlardı. Dolayısıyla basının ve inceleme heyetlerinin bu insanlarla temasını da engellemek gerekmekteydi. İşte burda, TC Devletinin katliamdaki suç ortaklığının bir diğer kanıtı karşımıza çıkmaktadır.

Türkiye kendi sınırları içinde kimyasal silahlarla yaralanmış hastaların varlığını bu güne kadar ısrarla inkar etti. Oysa bu insanlar üzerinde kimyasal silah kullanıldığını herkes biliyordu. Bu kadar açık gerçeğe rağmen inkar yoluna sapmak, bilinçli biçimde teşhir olmayı göze almak demektir. Peki Türkiye neden bile bile teşhir olmayı göze aldı? Bu soru konumuzun en temel sorusudur ve cevaplandırılmayı beklemektedir. Yanıtı geçmeden önce genel hatlarıyla gelişmeleri aktarmak istiyoruz. Böylece Türkiye'nin bu inkardaki ısrarının boyutları ve tabiiyatıyla nedenleri daha iyi anlaşılabilir olacaktır.

Güneyli Kürtler Ağustos ayının sonlarında can havliyle Türkiye sınırlarından içeri girdikleri zaman aralarında kimyasal silahların sebep olduğu yaralara ve izler taşıyan bir çok insan vardı. Ancak bunlar Türk yetkililer tarafından kaşla göz arasında toplatılıp tecrite alındılar. Bundaki amaç, yaralıların basın mensupları ve gönüllü veya resmi sıfatlı inceleme heyetleriyle temas etmelerini engellemektir. Günlük basın tarandığında bu şekilde toplatılıp tecrite alınmış hastalarla

ilgili çok sayıda örnek bulunabilir. Biz yer tararrufu bakımından bir taneyle yetinmiyoruz. Milliyet gazetesi yazarlarından Zeynep Oral sığınmacılar arasındaki gezisi sırasında kaleme aldığı bir yazısında Metin isimli bir Türk Doktoruyla olan konuşmasını aktarırken şunları söylüyor:

"Doktor Metin, kimyasal silahlardan etkilenmiş 3 hastayı, ilk geldikleri gün Çukurcaya teslim ettiklerini, bunların hastahaneye yollandığını sonra onlardan hiç bir haber alınmadığını söylüyor. Ve sözü şöyle bağlıyor: "Buraya gelen Türk doktorlar sessiz kalmayı yeğliyorlar. Kanımca bu siyasal bir tercih" (25.9.1988 tarihli Milliyet. abç.).

TC Devleti bu tür hastaları sınırdan girer girmez toplayıp durumu kontrol altına aldıktan sonra, bölgeye güdümlü bir sağlık ekibi gönderip sözde incelemeler yaptırttı ve "mülteciler içinde kimyasal silah izine rastlanmamıştır" diye bir açıklamada bulundu. Böylece dünyada ilk kez Irak lehine bir ses duyulmuş oluyordu!

Oyun gerçekten mükemmel oynanmıştı. Ve neresinden bakılırsa bakılsın bu oyunun çok önceden hesaplandığı anlaşılıyordu. Çünkü Türkiye böyle düzenlemelerle de yetinmeyip tıpkı Irak gibi uluslararası inceleme heyetlerinin gelip Güneyli Kürtler üzerinde inceleme yapmasını yasakladı. Bunlar içinde en çok dikkat çeken örnek, BM.GK. Heyetiyle ilgili alınan yasaklamaydı. Oysa yukarıda aktardığımız kimyasal silahlarla ilgili sözleşmeye Türkiye'nin koymuş olduğu imzaman mürekkebi bile kurumamıştı. Irakın BM heyetini kabul etmemesi bir nebze anlaşılır, peki Türkiye'ye ne oluyordu? Şayet bu katliamda bir suç ortaklığı yoksa, Türkiye neden kimyasal silah izlerinin tespitinden çekinmekteydi?

Türkiye'nin bu konudaki ısrarı o boyutlara varmıştıki, efendisi ABD ile bir çatışmayı bile göze alabilirdi. Bilindiği gibi diğer bazı emperyalist devletler gibi ABD emperyalizmidde bu meselede Irakın kimyasal silah kullanılmasına karşı çıkmıştı. Dünya halklarını inim inim inleyen bu süper devletin neden böyle ikiyüzlü bir tutum içine girdiği sorusunu yanıtlamayı ileriye bırakarak bu sorunda TC Devletiyle efendisi ABD arasındaki

çekişmeleri ele almak istiyoruz. Çünkü ABD emperyalizmine hiç bir konuda ciddi biçimde direnemeyen Türkiye'li işbirlikçilerin bu sorundaki inatçılığına bakılarak, Türkiye'nin kimyasal silah izlerinin tespitinden ne kadar korktuğu açığa çıkarılabilir.

Halepçe katliamının ardından yoğunlaşan kamuoyu nefretiyle birlikte ABD'nin Irak'ın kimyasal silah kullanma eylemine karşı tavır alışını giderek netleşmeye başladı. Ağustos katliamıyla birlikte bu tavır alış Irak'a ambargo talebi tartışmaları noktasına kadar tırmandı. ABD'deki bu yönelimin tersine, Türkiye, zaman geçtikçe Irak'ı daha çok sahipleniyor, kimyasal silah izlerinin tespit edilmesini önlemek için daha çok engel çıkarıyordu.

Türkiye'nin uyduruk bir sağlık ekibini bölgeye göndererek, kimyasal silah izine rastlanmamıştır fetvası vermesinin ardından, ABD ile arasındaki tartışma büyüdü ve aleniye döktüldü. Türkiye'nin bu açıklamaları yapan heyeti Kürdistan'a gönderdiği aynı dönemde, ABD'nin Türkiye Büyük Elçisi Houpe de mahiyetiyle birlikte Güneyli Kürtlerin yerleştirildikleri tecrit kamplarını ziyaret etti. Türk doktorlarının sahte raporlarının tersine ABD mahiyeti yaptığı incelemelerde kimyasal silah izlerine rastlandığını iddia etti. Böylece Türkiye ile ABD arasında bir tartışma başladı. Türkiye, kimyasal silah izine rastlanmamıştır dedikçe, ABD'li yetkililer aksi açıklamalarda bulundular. Örneğin dönemin ABD Dışişleri Bakanı Yardımcısı John Whitehead, 14. Eylül 88 günü BM Genel Sekreteri Cuellar'ı ziyaret ettikten sonra, Irak'ın kimyasal silah kullanıp kullanmadığı konusunda Türkiye ile ABD'nin bulgularının çeliştiğini belirterek şunları söyledi.

"Irak'ın kimyasal silah kullandığına ilişkin kesin delillerimiz var. Bunları Türkiye'deki Konsolosluğumuzun görevlilerinden aldık. Onlar bölgeye çeşitli görevliler gönderdiler. Kaçanların anlattıkları hikayelere ve kim olduklarını açıklayamayacağımız kaynaklardan bu sonuca varmış bulunuyoruz. Bu nedenle oraya bir heyet göndermek gerektiğine inanıyoruz." (16.Eylül 1988 tarihli Cumhuriyet).

Burada sözü edilen heyet,

Birleşmiş Milletler heyetidir. Daha önce anlattığımız gibi, Türkiye hemen bu teklifin karşısında bir tutum takındı ve BM böyle bir heyet gönderirse bunu kabul etmeyeceğini bildirdi. (Bk. 16. Eylül 1988 tarihli Cumhuriyet gazetesinde Dışişler Bakanlığı Sözcüsü İnal Batu'nun açıklaması) Bu davranışına sebep olarak da kargaların bile güleceği bir sav ileri sürdü. Güya BM Heyetinin inceleme yapmasını kabul etmek, Türk doktorlarına karşı güvensizlik beyan etmek demekmiş!...

Çırpındıkça batmak diye buna denir. Türkiye kimyasal silahlarla yapılan katliamdaki kendi katkısı ortaya çıkmasını diye çırpındıkça batmaktadır. Gerici TC Devletinin bu dönemdeki manevraları, çelişkileri, debelenişleri her bakımdan bir suçlunun yakayı ele verdiği andaki davranışlarını hatırlatmaktadır. İstikrarsızlık ve çelişkiler bir birini kovalayıp durdu. Örneğin, BM heyetinin Güneyli Kürtler arasında kimyasal silahlarla ilgili inceleme yapmasına izin vermek, Türk tabiplerine hakarettir diyen Türkiye, aradan sadece saatlerle ölçülebilecek bir zaman dilimi geçmişken Kızıl Haç'tan gelecek gurupların inceleme yapmalarına izin vereceğini açıkladı. (Bk. M. Ali Birand'ın 16 Eylül 1988 tarihli Milliyet gazetesindeki yazısı) Fakat gelen Kızıl Haç ekiplerine bin bir türlü zorluk çıkaranda yine Türkiyenin kendisi oldu...

Gerçekten, kimyasal silah izleriyle ilgili tartışma sadece ABD ile yürütülmüyordu. Türkiye nedense bu konuda bütün dünyayı karşısına alabilecek cesareti (!) göstermişti. Örneğin;

-Avrupa Parlamentosu milletvekili Castolina, Türkiye'yi kimyasal silah konusunda Irak'la işlediği cinayetleri örtbas etmekle suçluyordu. (Bk. 16 Eylül 1988 tarihli Cumhuriyet).

-Der Spiegel Dergisi, Türk Hükümeti'nin... kimyasal silahlarla yaralanmış Irak'lı mülteci Kürtleri askeri hastahanelere kaldırdığını ve bu şekilde dünya kamuoyundan gizlediğini iddia etti." (2.10.1988 tarihli Hürriyet)

Konuyla ilgili bazı açıklamalar ise TC Devletini direk olarak suçlamak yerine, onun yaptığı açıklamaların gerçek dışı olduğunu ortaya koyma yolunu seçiyorlardı. Bu tür dolaylı vuruşlardan bir

kaçını aktarmadan geçemeyeceğiz.

Örnek.1

İngiliz TV muhabiri Gwynne Roberta, kimyevi silahların kullanıldığı bölgeden topladığı örnek toprakları İngiltere'de Birmingham şehrindeki Bastock Hill ve Rigby Laboratuvarlarıyla, devletin Prtion Down Laboratuvarlarında inceletti. İnceleme sonucunda toprakta hardal gazı kullanılmasından ortaya çıkan Dithiane, Siylegene-Oxathiane ve Ethene-Thiobis maddelerine rastlandı. Bu üç kimyevi maddenin Hardal gazının patlaması sırasında bir yan ürün olarak oluştuğu belirtildi." (29.11.1988 tarihli Tercüman)

Örnek.2

"Merkezi ABD'de bulunan "İnsan Haklarını Savunan Doktorlar" örgütü adına Diyarbakır ve Mardin'deki kamplarda yaşayan Irak mültecileri ziyaret eden Dr. Cook-Deegan, ... Yaşlı bir Iraklı mülteciye, Hardal gazına mahsus bir yaraya rastladıklarını kaydederek, başka kişilerde kimyevi silahların yol açtığı türden yaralar ve akciğer rahatsızlıkları belirlediklerini iddia etti" (17.10.1988 tarihli Tercüman)

Örnek:3

Merkezi Almanya'da bulunan ve Uluslararası Af Örgütü'nün kardeş kuruluşu olan "Tehdit Edilen Halklar Örgütü" üyesi Alexander Sternberg anlatıyor:

Şu söyleyeceğimi herkes biliyor; Hükümetimizin (TC Hükümeti kastediliyor-b) kimyasal silah konusunda tereddüt etmesinin nedeni Uluslararası kuruluşları uzak tutma isteğindedir. **Stiyasal bir tercih bu..."** (Aktaran Zeynep Oral, "Yokluk içinde Yaşam ya da Ölüm" 25.9.1988 tarihli Milliyet, Sternberg'le yapılan konuşma 11.9.88 tarihlidir.)

Örnekler çoğaltılabilir. Fakat gerek yok.

Zira Türkiye, kimyasal silah izlerini gizlemede kararlıdır. Ve bu konuda bütün dünya ile kapışmayı göze almıştır. Onu bu kararlı tutumundan Güneyde kullanılan kimyasal silahların Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı kimliği taşıyan insanları direk biçimde etkilemese bile vazgeçiremeyecektir. Şemdinli arıcılarının uğradıkları zararlar ve feryatlar o dönemin basınında konuyla ilgili olarak sıkça yer almış

çarpıcı örneklerdendir. Saddam yönetiminin kimyasal bomba attığı alanlar Türkiye Irak sınırına yaklaştıkça bunun Türkiye Kürdistanı'na da direk etkileri oldu. Şemdinli dağlarındaki arılar rüzgarların getirdiği zehirli gazlar sebebiyle ölmeye başladılar. Bunun üzerine arı sahipleri uğradıkları zararların telafi edilmesi için Irak devleti aleyhine dava açılması isteğiyle Şemdinli kaymakamlığına resmen baş vurdular. (Bk. 9. Eylül 1988 tarihli Cumhuriyet) Doğal olarak bundan da bir sonuç çıkmadı.

Anlatılanları özetlersek: TC Devleti, içerde kendi halkı, dışarda başta efendisi ABD olmak üzere bütün emperyalist-kapitalist sistemin tazyiki altında kalmasına rağmen, Irak'ın kimyasal silah kullandığını kabul etmeye yanaşmadı. O bununla da kalmayıp kimyasal silah izlerinin tespitini her türlü yola başvurarak engellemeye çalıştı. Öte yandan tüm dünyanın tepkisini çeken Türkiye'yi bu tutumundan ötürü öven bir tek güç vardı: Irak! Evet, bütün dünyanın Türkiye'ye ateş püskürdüğü bir dönemde Irak Dışişleri Bakanlığı Müsteşarı Büyükelçi Nizar Hamdu'nun şu sözleri ne kadar anlamlı??!

"Türkiye bizce, tarafsızlığını her zaman olduğu gibi korumaktadır. Kimyasal silah kullandığımız yolundaki iddialar konusundaki son tutumundan da gerçekten memnunuz." (16.Eylül 1988 Cumhuriyet)

Açıkça görülmüyorki, Türkiye "bütün dünya bir yana, Irak bir yana" demektir. M. Ali Birand'ın deyimiyle kendi kendini harcamak anlamına gelen inatçı bir sahiplenişle karşı karşıya bulunuyoruz. Acaba bu ısrarlı sahiplenişin altında neler yatmaktadır? Bu bölüm boyunca anlattıklarımızdan sonra bu soruya cevap verebilecek durumdayız artık. Daha evvel gerçekten kısaca değindiğimiz cevapları topluca ele alabiliriz. Türkiye, Irak'a neden bu kadar hararetle sahip çıkıyor?

Bir çok kafayı kurcalayan bu önemli soruya herkes kendi sınıfsal konumlanışının koşulladığı bir kavrayışla cevap vermektedir. Örneğin kimileri resmi tezde ileri sürüldüğü gibi Irak'ın gerçekten kimyasal silah kullanmadığına inanmakta ve Türkiye'nin gerçekler uğruna böyle davrandığını

düşünmektedir. Böyleleri, dünyada olup bitenden habersiz cahiller veya resmi tezleri papağan gibi tekrarlayan bilinçli devlet savunucularıdır. Bu cevabın elle tutulur bir yanı olmadığı için üzerinde durmaya değmez.

Aralarında M. Ali Birand gibi önemli kalemlerin de bulunduğu diğer bir grup ise olayı salt iktisadi gerekçelerle izah etmeye çalışmaktadır. Bu düşünüşe göre İran'la Irak arasındaki ateşkesle birlikte iki ülkede de yoğun bir imar faaliyeti başlamıştır. Trilyonlarla ölçülen burnumuzun dibindeki bu geniş iş hacminden mümkün olduğunca büyük pay koparmaya bakmalıyız. Bunun yolu ise ilgili devletlerle ilişkileri sıcak tutmaktan geçer. Özal hükümeti, meselelere bu zihniyetle baktığı için, kimyasal silah izlerinin tespiti konusunda Irak'a ısrarlı biçimde sahip çıkarak Türkiye'nin bu pastadaki payını arttırmanın şartlarını hazırlamaya çalışmaktadır. Bu düşünüş, daha öncede belirttiğimiz gibi, gerçeğin bir kısmını yansıtmaktadır ve kendi içinde belli bir sistematığa sahiptir. Özellikle Özal gibi tüccar zihniyetli paragöz bir şahsiyetin yönetimindeki yönetimden böyle şeyler beklenebilir. Fakat Türkiye'nin elde edeceği umulan dilim karşılığında katlanmak zorunda kaldığı problemlerin büyüklüğüyle mukayese edildiğinde gerekenin pek hafif kaldığı hemencecik görülür. Kısaca izah edelim.

Bir kere Irak pastasından Türkiye'nin payına düşecek fazla büyük bir dilim yoktur. Neden yoktur?

Diğerleri bir yana, şu basit sebepten ötürü: Irak, savaş sırasında boğazına kadar borca batmıştır. Bu yüzden daha uzun yıllar Irak'la peşin para esaslı üzerinde iş yapmak olanaklı görünmemektedir. Bu durumda Irak'la iş yapabilmekten koşulu, ona kredi açabilmekten geçer. Yani bu iştah kabartan pastayı ancak kredi verebilecek durumda olan devletler veya şirketler yiyebilecekler. Türkiye kendi borçlarının faizini bile ödiyemez durumdayken, nasıl Irak'a kredi açacak ve pazardan pay kapabilecektir? Hayır, Türkiye gibi ülkelerin bu pazarda söyleyebilecekleri fazla sözleri yoktur. Balki Irak'la iş yapabilecek bazı emperyalist tekel-lerle iş birliği yapılarak bazı ufak-

tefek hizmetler görülebilir. Bu tür bir ilişki dışında Irak pazarından ciddi bir pay kapmayı ummak ham hayaldir. Ve Özal hükümetinin bu kadar saf olduğunu düşünmemiz için sebep de bulunmuyor.

Demek ki, olayı sırf iktisadi faktörlerle izah etmeye çalışanların tezleri, en temel halkadan, yani Irak pazarının niteliği noktasından patlak veriyor. Tek başına bu durum bile bunun savunulmayacak bir tez olduğunu ortaya koymaya yetiyor. Fakat biz yine de bu görüşün çürüklüğünü sergilemeye devam edelim.

Biraz derinlemesine incelendiğinde bu tezi savunanların büyük çoğunluğunun, Türkiye'nin Irak pazarından sanıldığı gibi bir pay kapamıyacağı farkında olduklarını görürüz. Bu da bize, tezin özü hakkında şu fikri üretme olanağını sağlıyor: Türkiye'nin kimyasal silah izlerinin açığa çıkarılmaması uğruna yürüttüğü canhıraş çabanın altında Irak pazarından pay kapma çabasının yattığını ileri süren görüş, aslında, bir gerçeği ifade etmekten çok, olayın altındaki belirleyici gerçek siyasi sebepleri perdelemek amacıyla ileri sürülmektedir. Hiç kuşkusuz bu teze gerçekten inandıkları için savunanlar da vardır. Bu gibilere kasıtlılık eleştirisi yönetilemez. Ama böyle de olsa tezin gerçek sebebi perdelemesi olgusu ortadan kalkmaz.

Sonuç olarak, neresinden bakılırsa bakılsın, olayı salt iktisadi faktörlerle izah etmeye çalışan tez, gerçeklikle örtüşmemektedir. Hiç bir işbirlikçi devlet, elde edemeyeceği şüpheli ufak bir ticaret ihtimali uğruna efendisiyle, mensubu olduğu emperyalist sistemle ve demokratik dünya kamuoyuyla kapışmayı göze alamaz. Şayet bunlar oluyorsa orada gerçekleşme ihtimali küçük ticari hesaplardan öte çıkarlar söz konusudur. İşte tam bu noktada, önceki sayfalarda aktardığımız Alexander Sternberg'in veya Dr. Metin'in sözleri geliyor aklımıza: "Siyasi bir tercih" Evet, mesele gerçekten de siyasi bir tercihle ilgilidir.

Nedir bu siyasi tercih?

Bunu en genel şekliyle, Kürdistan'daki ulusal muhalefetin boğazlanması biçiminde ifade ede-

biliriz. Bu amaç TC devleti kurulduğu günden beri onun şaşmaz hedeflerinden biri olmuştur. Davaya konu dilekçemizde de belirttiğimiz gibi, gerici Türk devletinin temelinde iki ana prensip mevcuttur: Anti-Kürt ve anti-komünist olmak. Anti-Kürt olmak prensibi, ilerde daha ayrıntılı anlatacağımız gibi, tarih boyunca, kendini Kürdistan ulusal kurtuluş mücadelelerini kanla ve vahşetle bastırmak şeklinde ortaya koymuştur. Bu sadece, Türkiye Kürdistan'ındaki ulusal direniş hareketleri açısından değil, Kürdistan'ın geneli açısından geçerli bir husustur. Türkiye bu amaçla, Kürdistan'ı sömürgeleştirilen diğer devletlerle işbirliğine girmekten hiçbir zaman kaçınmamıştır. Bunun birçok örneğini yukardaki bölümlerde anlattık. Kimyasal silah kullanılarak bastırılmaya çalışılan Güney Kürdistan'daki son isyanda da durum farklı değildir. Türkiye bu direnişi bastırmak için ne gerekiyorsa yapmıştır. Bu amaçla Irak'ın önerdiği bütün işbirliği tekliflerine tereddütsüz evet demiştir. Gerektiğinde, sınır ötesi hareketler yaparak bizzat kendisi bu ulusal güçlerle savaşa tutuşmuştur vb. İşte kimyasal silahlarla ilgili işbirliği de bu çerçevede gelişmiş bir katılımdır. Yani TC devleti Güney Kürdistan'daki ulusal hareketi boğmak için başka çare kalmadığını görünce, bilinçli siyasi bir tercihle, Irak'ın Kürt ulusal güçlerine karşı kimyasal silah kullanmasını teşvik edip destekledi. Bu konuda Irak devletini önündeki engelleri aşmasında yardımcı oldu. Çünkü mesele, TC Devleti açısından, bir ölüm kalım sorunu olarak ele alınıyordu.

Yani, Güney Kürdistan'daki mücadelenin hedeflerine ulaşması halinde bunun kendi devlet sınırları içinde yaşayan Kürtler üzerinden nasıl bir etki yaratacağını Türkiye gayet iyi biliyordu. Ayrıca, 1984'ten beri Kuzey Kürdistan'da mücadele eden PKK gerillaları, Irak Kürdistan'ındaki kurtarılmış bölgelerden büyük ölçüde istifade ediyorlardı. Bu nedenle kurtarılmış bölgenin yok edilmesi, TC Devleti açısından, sadece, Güney'deki halkın amaçlarını gerçekleştirme durumunda Kuzeydeki akrabaları arasında yaratacağı türden dolaylı etkileri nötralize etmek bakımından değil, lojistik

kaynaklarına darbe vurmak suretiyle PKK'yı geriletmek gibi direk sonuçlar bakımından da hayati önem taşımaktadır. Bu bilinçle, Türk sömürgecileri, Güney Kürdistan'daki ulusal mücadeleyi bastırma girişimlerine ortak oldular. Ve sınır ötesi hareketlerden 'Musul-Kerkük' senaryolarına kadar uzanan bir dizi faaliyet yürüttüler.

Ne var ki, bu çabaların hiçbirisi sonuç getirmedi. Güneydeki Kürt ulusal muhalefeti etki sahasını her geçen gün genişletti. Sadece yatay planda genişlemekle de kalmadı, kurtardığı sahalarda üzerindeki etkisini de derinleştirdi. Kürdistan'da bazı şeyler artık geri dönderilemez biçimde elden kaçıyor. Bu durumda yapılacak tek şey kalmıştı toplu kıyımlarla hareketi bastırmaya çalışmak. Kimyasal silahlar işte böylesi gelişmelerin sonucu olarak ortaya çıktı. Ya Kürdistan'ın göz göre elden gitmesine razı olunacaktı, ya da kimyasal silahlar kullanılarak bu hareket, boğulmaya çalışılacaktı.

İkilem bir kez böyle ortaya çıkınca, sömürgeciler açısından tercih yapmak zor olmadı. Kimyasal silahlarla imha yolunu seçtiler. Bu noktada Türk sömürgecileri açısından da durum farklı değildi. Onlar da ya Güney Kürdistan halkının hedeflerine ulaşmasına razı olacaklar, böylece bu gelişmenin dolaylı ve direk sonuçlarına katlanacaklardı, ya da her zamanki kaderbirliği içinde davranarak, Kürtlere karşı kimyasal silah kullanılması projesine evet deyip Irak'a destek olacaklardı. Irak gibi Türkiye de tarihte yaptıklarından şaşmadı. Ve Baas diktatörlüğünün kimyasal silah kullanma projelerine evet dedi.

Bir kez bu konuda fikirbirliği oluştuktan sonra mesele büyük ölçüde haloluyordu. İşin icraat safhasında Türkiye ile Irak arasında nasıl bir işbölümünün yapıldığını yukardan beri anlatageldiklerimizden çıkarmak mümkün:

Irak, projenin mali cephesi ile üretilen silahların cepheye kullanılmasını üstlenirken, Türkiye'ye emperyalist tekellerle Irak arasında aracılık yapmak ve silahların kullanılmasından sonra Irak'ın uluslararası planda içine düşebileceği muhtemel tecrit çemberini kırmada ve olayın perdelemesinde yardımcı olmak gibi görevler düşüyordu. Hiç kuşku yok, Türkiye bu kirli işlerle ilgili hizmetinin karşılığını fazlasıyla alacaktı.

Demek oluyor ki, Türkiye'nin kimyasal silahlarla ilişkisi, tesadüfen meydana gelmiş bir ilişki değildir. Tersine, başından itibaren bilinçli bir tercihle iştirak edilmiş bir proje ortaklığıdır. Daha açık belirtirsek bu, iradi olarak gerçekleştirilmiş bir suç ortaklığıdır. Türkiye'nin Irak'ı korumada gösterdiği bunca ısrarın altında işte bu suç ortaklığı yatmaktadır! Türkiye bu suça boğazına kadar batmış olduğu içindir ki, Irak'ı korumak uğruna efendisi de dahil bütün dünya ile karşı karşıya gelmeyi göze alabilmektedir. Gerçek sebep budur.

İşte bu nedenle Türkiye'nin Irak'ı kollamasını, Irak pazarından pay kapmayla ya da başka bir olguya izah etmeye çalışanlar, tali olan esasın yerine geçirmiş oluyorlar. Böylece onlar, olayın gerçek sebebinin ve dolayısıyla TC Devletinin gerçek karakterinin görülmesini engellemiş oluyorlar.

devam edecek

S.O.S.

Kontrolde çıktı dümen ortasında okyanusun su alıyor gemi ana gövde dibe doğru çöküyor

Alt katlar adam boyu diz boyu kimi yerler bir kaç çizmeli kişi ortalarında dolanan

Üst katlar çakırkeyif ucuz ıslak beyinli alt katın yarattığı dünyaları yönlleyen

Üst kata yol buldular tırmanışa geçenler aşağı ip saldılar taze kuvvet aldılar

Tutuştular üsttekiler coşan seli duyunca hayal edip ortaya bir gökdelen diktiler

Döşediler üstelik olmayan bu binayı doluştular içine rahat nefes aldılar

Çıkarız biz dediler sel gelirse üst kata yaşarız uzun süre sırt üstü yata yata

Su yetiştirdi üst kata tavanları yalıyor bugün artık gemide S.O.S aralıksız çalışıyor

08.08.1986
Berfi SURUÇ

Not: Eski Postlager kartı iptal edilmiştir. Yazışmalarınızı yeni adresimize yollayınız. Okurlarımızın bilgisine sunarız.

V.i.S.d.P. S. Haidari, Grossenbergener Str. 48
4971 HÜLLHORST-DEUTSECHLAND

Yazışma Adresi : Postlager karte Nr. 166 238 E, 5000 KÖLN 1
Banka Hesabı : Stadtparkasse Köln, Konto Nr. 94223179 BLZ 37050198

F. Almanya: 3 DM, **Fransa:** 10 FF, **Belçika:** 70 BF, **Hollanda:** 3,5 G,
Danimarka: 12 KRN, **İsveç:** 10 KRN, **Avusturya:** 25 Ş, **İsviçre:** 2,5 SFR

ŞOREŞGERÊN KOMUNÎST

KOLONYALÎZME DIDADIGEHNIN

Dergimiz Ala Yekîti'ye Diyarbakır'dan KAWA davasından yargılanan Ahmet AYGÜN, Mahmut ŞAHİN ve Şefik GÜLAÇTI yoldaşların sömürgeciliği yargılayan Kürtçe ve Türkçe savunmalarını içeren mahkeme belgeleri ulaştı. Devrimci kamuoyuna sunuyoruz...

BAZANİNEK KURT

Em ji iro şunva, li hemberê dadengeha parastina xwe, bi zimanê xwe, bi Kurdi peşkeş dikin. Lewra ku em, endamê rêzanine, ji bo ku em fikru gotinê xweyê rêzani vena şêrn, bi awaki eşkera dibêjin, ev fikru gotinan ji li ser himê birdoziya marksist bilind dibe, li ser rêya Lenin nisan daye tê ajotin, ji vi gasê ji dadengeh ji me di tirsin, naxwazin em nêrine xwe, ji bo gel Kurd, bi zimanê Kurdi eşkere bikin.

Hêzê şehriwer (serdest) ji baş di zanin; dadengeh ji baş di zanin, go em, jibo azadi u rîzgariya Kurdistan têkoşin didin. Gava ku em tîlamê gelê Kurd, bi zimanê ku ev jê fem dikin jîwanra bi bêjin; gelê me serwesti be evê li doza xwe xweyi derkeve, ew çax mîrîna dijminê xwin mijê; wê çaxê himê emperyalizmê di heje û xesarê dibine.

Em iro bi hezara şoreşger, şoreşvan u ronekbir di girtigehan da dibin zilmu zora paşverutiyê mane, ji bo em têkoşina xwe nedominin, jibo rêya rasti, rêya serfiraziyê ji karkeru kedkiran ra nebêjin, ji bo dengê me neçe gelê Kurd, dadengah bi salan me di girtigehan da dihêle.

Çima bi Kurdi?

He li jor bi kurti fikrê xwe yê rêzani got. Emê disa bibêjin: Welatê mewelateki qolonyaliye, gelê me dibin zordariyê deye. Û gele bindeste; Kurdistan ci û warê gelê Kurde. Dewlemendê Tirk, Ereb û Farisa bi zor destiki mezin, li ser daxwaza emperyalistan di nav xwe da par kirin. Îro Kurdistan di navendiya rojhilata-nevendida qoloniki navnetewiye, dewlemendê serdesti Tirk, Îraq, İran û Suriye li ser ge-

lê Kurd, liser zimanê Kurd, bi rojname xwe, bi dibistanê xwe û bi girtigeh û bi dadengehê xwe, bi kevnepereştiki hov helandina ziman u hemandina netawayi çêdikin.

Em şoreşger u welatparêz; diji emperyalizmê, diji sosyal emperyalizmê, diji qolonyalizmê, diji faşizmê, diji kevnepereştîyê şer dikin, ji bo wan yekana serê me zelale, rêyame ronahiye; em bi zagonê qolonyalistan ji vi reyî naqetin, bi lédana paşveruyan dest ji têkoşina xwe bernadin; ne lédan, ne girtigeh, ne ji zilma zordanan ne navemciqine, em di vi rêya mirovtiyêda, divi rêya hemdemiyêda û divi rêya şoreşêda hetta roja mîrinê, hetta roja serkeftinê, têkoşina xwe di dominin. Bê tirs, bi zanati, li ser birdoziya Marqszîme u Leninizmê.

Ji bo van fikru gotina, jibo azadi û rîzgariya gelê Kurd û Karkerên dinê em Tekoşin dikin. Jibo van yekan ji di dadengehêda bisala sîzayên giran didine me; ji bo ku em dibêjin Kurdistan welateki qolonye; Ji bo emdibêjin dewlemendê tırka qolonyalîste; Jibo em dibêjin gelê Kurd heye, we bi zordari bindest kiriye, û em van gotinê xwe eşkere dikin hun, van gotinên me na heminin. Jibo ku em têkoşina rîzgariya Kurdistanê didin, zimanê Kurd u nivisandina Kurda heye, çima em parastina xwe bi Kurdi, nekîn?

Me hetta iro bi zimanê xwe parastin nekîr, belê em dizanin ku eva ji bome kêmasi ki mezîne, em dizanin daxwaza gelê me ji eve û ji iro şunva em bi zimanê Kurdi li hemberê dadengeha parastin dikin. Bila gelê me ji ev kêmasiyê me, kû heta niha me kiriye bila bibore...

Anka ji emê ditin û nerandina xweyê rêzani û birdozi bi awaki kurt pêşkêşkin.

Jİ SEROKÊ DADGEHÊRA

Hun di xwazin me bi dadgehînin. Çima? Li ser kijan qewla? u binavê kê? Bersiva van pîrsa tê xwestin. Lewra ku tîştê ku rasti tûcari bi derewa, bi finfonkebazi buncil nabê û bi koneti nayê

veşartin. Tû kes ki bi zordari nikare dengê me bibire, ne ji di kare tîştêku bi rasti hatiye ruyê cihanê bîdin rakirin. Bivî awayî serfirazî çênabe, dirokê bi hezar caran viya puç kiriye. Lê hun ji bo hêzê serdest mêjokdariya xwe bidomine, dive sazumana kedxwari werê ajotin. Liser xwin u canê kedkir û karkeran hun wan di parêzin

Îro hîvr, li ser navê me, diroka rasti tê "dadehkîrin".

12 da Îlonê diktatoriya leşkerê a faşist serdesti girt destê xwe zordariya faşist ku bi mirovti jîyan ajot; her çî kesê ku gotin em şoreşgerin, ronekbirîn û niştîmanperwerin, dengê wan biri. U bi taybeti tekoşina rîzgariya netawayi û civaki li Kurdistanêda roj bi roj pêşveçûna wi belakirin û hemandin jibo vi armancê bi hovitiki mezin êriş kirin ser şoreşger û welatparêzan. Bi lédan û bi zordari girtigeh tije kirin. Daxwaza zordan ew bu kû; şoreşger û niştîmanperwer ji fikrê serxwebun û sosyalizmê biqetinin.

Ji xwinxwara wetrê bi êrişkirina lédanê şoreşger jîwanra seri datinin. Ji bo ve yekê ji êrişê zordanan neqediya.

Hêzê qolonyalîst jibo şeridanina şoreşgeran erîşê xwe di dadengehêda ji domandin. Di Kurdistanêda dadengehen qoloni ava kirin. Dadengehê qoloni, dadengehê leşkeri di Kurdistan'da xebatek gelek girng anin cih. Qolonyalîsta sala 1925'a li bajarê Diyarbakır "İSTİKLAL MAHKEMESİ" ava kirin. Endamê ku divi dadengehêda ci girtin, bi destê xwe yê bî qirêj û bi gemmar bernama hemandinê li ser gelê Kürd ajotin. Disa ji doza Kurda wenda nebu, têkoşina gelê Kurd nehat rakirin. Li ba we em şoreşger mirovê "xera û nebaş bun" me gelek "xerabi kiribû", "me welat pari kiribû", ji bo vê yekê ji gereka tirs bîdana me; ji bo çavê gelê me bitirse "bend bavê gewriya me".

Bi rasti, kê bu Yê bu xirabi kiribun? Kê gelê xwe firoti bu kedxwaran? Kê welatê me bindest kir û pari kir? Kê zimanê me, çandame talandike?

Belê, me li hemberê "dadeng-

geh" en qolonyalist van pîrsa anin ber hev, em lî ser fîkîrîn û dîfîkîrîn. Qolonyalîstan bî lêdanê, bî zordari û bî hovîti nîkari bu dengê şoreşger, şoreşvan bîbîriyan. Tenê bî darda kîrîn û bî avêtîna girtîgehê nîkarîbu bî gotamîn dengê şoreşgera û têkoşîna rîzgariya netawa û tekoşîna sosyalîzmê hecîkand. Û nîkarîbu bî vî awayîyê ala serkeftînê bîlîndkîra. Jîbo vî yekê, jîbo serkeftîna qolonyalîsta gereka qomunîst û şoreşger jî navê xweyê rêzani ciida bî buna û jîbo sazumana serdest bîbîna wek kolê sipandar. Wê çaxe daxwaza kevneperesta dihat ci.

Jîbo vê armancê GIRTÎGEHA DÎYARBEKIR kîrîn ciyê serjêkîrînê; dadengeha jî lî ser navê "zagona" bî eşkeretî vî zîlm û zorê ajot. Bî sala lî ber çavê we ledan çêbu, we jî vê lêdanêra belê go. We parastîna me gedexe kîr; we nehişt em devê xwe vekîn.

Lê em şervanên têkoşîna rîzgariya netewayî û sosyalîstî qewlê em têda çî bibe jî, em doza xweya dîroki û rezani lî hemberê we got û emê bîbêjin.

Qolonyalîst dîxwazîn şoroşger, welatfîroş werîn naskîrîn; û disa hun dîxwazîn devê şoreşgera hebe, zîmanê wan tûnnebe, bîla şoreşger histuxwar bîmînin, daxwaza we eve. Lê emê derew û fînfonekbazîya we lî pêşberê dîrokê bî eşkeretî bîkîn qîrîn. Rastî dî demekî, dîr û dîrej da lî hemberê dîroka nayê veşartî. Hun vî yekê wani bîzanîbîn.

Şerê çînê dî her aliyê jîyanêda tê ajotî. Xeta jîyana meyê u qewlê jîyana meye.

Bî gorîne hîşê weyê qolonyalîst, hun me bavêjîn girtîgeha, bî tîrsa emê dest jî têkoşîna çînê berdîn u lî pêşberê dadengehe jî emê fîkîro gotîne xweyê rêzani lî ser hîmê bîrdozîya marksîzmê bê tîrs eşkere bîkîn.

Soreşger kîne? Em çîma şer dîkîn? Çîma em dîxîne girtîgeha? Çîma qolonyalîstan bî derewa, bî fînfonekbazî rastîyê çepîrast dîkîn? Jîbo ku em bersîvan van pîrsa got, jîbo her wuşeyên me dozêk nu, dî derhaqê me de vebu. Lê disa jî serdestan û me eşkere kîrîna gotîne xwe yê rastî bê şîk got. U emê disa jî bîbejîn.

Ev şer, şerê serdestan û bîndestane, şerê zordar û karkerane. Dîvî şerê gîrandî qewlê berxwedane û qewlê vîşerê dî fîkrê. ŞOREŞYEDÊ şerî nedanîne.

Belê, em dîvî şerêda dî enîşka dadengehade xwînmîjîya hêzê qolonyalîst bî eşkeretî dîbêjîn, jîbo vî yekîjî cardîne dî derhaqê meda doz vedîbîn.

Ew dadengehê 12'a îlonê" bun. Bî goranê "zagona" avabîbîn u goranê "zagona" xebat dîkîrîn. "Haqê parastîne" jî pêşeki vîyabu, jîbo gîrtîya jî hebu. Lê wejî jîbo şoreşger u niştîmanperwera van zagonê xwe avêt bîn lînga u hecîqand.

Em gîrtîyê rêzanîne, em 350 mîrov bîteveyî dîvî dozêda zagona sîza kîrîna TC'ye Jî benda 125'an hatîn dadgehîkîrîn.

Lî hemberê we hetta iro tîştêku me dîzanîbu -yê rêzani-bî rastî me got. Her çî gotînen jî devême derdîketî, we nehemand û jîbo vê yekê jî bî destê zorê we em avêtîn derva. We bî awayî jî xwest ku dengê me were bîrîn.

Em jîbo vîya wekokek nişandî; em jî bo parastîne derketî dadengehê, em çar cara derketî dadengehê we sê cara me bî zorê avêt derva. Çîma? Gelek xuyaye, dî girtîgehêda gelek şoreşger bî hovîtkî mezîn hatîn kuştî, jîbo mîrdarê wan eskere nebî. Kurdîstan'êda bî çekê reşekujî gelê Kurd hate qîrkîrîne. Me vê yekê protesto kîr. Jîbo van gotînen me, we em avêtîn derva. Jîwe wetrê bîvî awayî rastî tîn veşartî. Lê we iro nehişt em gotîne rastî bîbêjîn, sîbê ewê bîhezaran kes, bîdengê bîlînd bîke qîrîn. Jîbo vîya bîla şîke we tûnnebe!...

Heta iro dî girtîgehanda ewqas mîrov hatî kuştî we jîbo wan çav û gohê xwe gîrt. Aliyê dinêde jî dî doza me ya rêzaniyêde jî bo parastîne, me çî got û nîvîsî, we jîbo gotînen me dozêki nû vekîr. Ankajî jîbo parastîne dî zagonede 159-142/3,5'a da jîmera dîxwazîn dozêk nû vekî. Bîvî awayî hun nîkarîn dengê me bîbîrîn! û pêşîya gotîne me bîgîrîn.

Dîvî şerêda kesek nîkare dengê me bîbîre; dîvî serîda ewê dengê me pêl bû pêl bîlîndbe, bîgîjegelê Kurd û Karkerên Cîhanê.

Dî derhaqê me da doz lî pey dozê vedîbe. Ev jîbo parastîne trajedîye.

Hun (dadengeh), çawa dîxwazîn bîvî awayî tevbigîrî. Emê jî çawa dîzanî, emê wusa tevbigîrî. Em, Kurdistanvek serbîxwe, demokrati û yetgîrtî û Sosyalîst dîxwazîn ava bîkîn û bîjînin!

Ev barekî gîrane, ev bar barê ser mîlêmeye; hemu kes nîkarîn vê barê hîlgîre; hîlgîrtîna vê barê meyê şoreşgerîyêye.

Ne bî zordari, ne bî lêdan, ne jî bî dardakîrîn doza me u têkoşîna me wenda nabe.

**BIMRE MEJOKDAR!
BIJÎ KAWA!**

**Ahmet AYGÜN
Mahmut ŞAHİN
Şefik GÜLAÇTI**

28/4/1988

MAHKEME BAŞKANLIĞINA...

**KONU: 28/4/1988 günlü
duruşmada okunmak üzere
savunmamızın sunulması.**

Yargulamak istiyorsunuz. Kimi? Hangi gerekçelerle? Ve kimin adına? Yanıtlanması gereken sorulardır. Çünkü hakikatlerin gizlenerek, yalan ve demogojilerle çarpıtılarak, hasır altı edilerek, hakikatleri söylememizi engelleyerek, hiçbir yere varılamayacağı gerçeği, bugüne değin binlerce kez ispatlanmış ve tarihin somut gerçekleri haline gelmiştir. Ancak sizler (Mahkemeler), egemen güçleri sömürücü düzenini milyonlarca insanın, canı ve kanı pahasına, korumayla görevlendirilmiş bir kurumsunuz...

Bugün burada "sankı" olarak "yargulamak" istediğiniz bizler ve bizler nezdinde tarihi gerçeklerdir.

12 Eylül Askeri faşist diktanın yönetimi ele geçirmesiyle başlatılan faşist terörle, yaşamı insanım diye sürdüren, devrimci, demokrat ve yurtseverlerin susturulması ve özellikle Kürdistan'da hergün gelişip güçlenen, Ulusal ve Sosyal Kurtuluş mücadelesini parçalayıp, bölerek sindirmek ve yok etmekte. Bu amaçla, başlatılan saldırılarla, onbinlerce devrimci, yurtsever ve demokrat tutuklanıp işkence tezgahından geçirilerek zindanlara dolduruldu. Zindanlara doldurulan onbinlerce devrimci, ilerici, yurtsever, bağımsızlık-demokrasi ve sosyalizm düşüncelerinden yalıtp, her türlü baskı, zor ve işkence ile inanç ve kanaatlerini yönelerek teslim alınmak istendi.

Devrimcileri teslim alma çabası, sadece sorgu odalarında ya da cezaevlerinde sistemli işkenceler ve baskılarla bitmedi!..

Sömürgeci güçler, teslim almayı mahkemelerde emir komuta zinciri içinde onaylatmak istiyordu. Özellikle Kürdistan'da, sömürge mahkemeler, ve askeri mahkemeler, eşi ve benzerine az raslanan türden bir işlev görmektedir. Sömürgeciler 1925 yılında Diyarbakır'da oluşturdukları "İSTİKLAL MAHKEMESİ" işlevini sürdürdü... Ama nafiyleydi!..

Sizlerin, (Mahkemelerin) nezdinde bizler, peşinen "suçluyduk" hatta "vatani bölmeye çalışan bölücülerdik" ve hesap vermeliydik, daha da ileri giderek "ibret için ipe çekilmeliydik".

Kimdi gerçekten suçlu? Kimdi gerçekten halkını üç-beş çapulcuya satan? Kimdi ülkemizi işgal eden ve parçalayan? Kimdi dilimizi, kültürümüzü yok etmek isteyen?

Evet, bizler, sömürgeci "yargı" karşısında bunların hesaplaşmasını yaptık ve yapıyoruz. Sömürgeciler, onbinlerce devrimci, yurtsever, ilerici insanları zindanlara doldurarak, yüzlercesini vahşice işkencelerde katlederek, onlarcasını darağaçlarına yollayarak, zulümü, yaşamın bir parçası haline dönüştürerek, milli kurtuluş, halk demokrasisi ve sosyalizm mücadelesini "yendiğini" ilan ederek zafer bayrağını dikemezdi. Gerçek zaferi, komünistleri, devrimcileri siyasi kimliklerinden arındırıp, teslim aldıktan ve düzenin uysal köleleri haline getirdikten sonra, gerçekleştirebilirlerdi. Teslim almak amacıyla, DİYARBAKIR ZİNDANINI sömürgeciler, mezbahane çevirdiler. Yargı aynı işlevini "ADALET-HUKUK" adına aşikar bir biçimde sürdürdü. Hatta yıllarca gözlerinizin önünde yapılan işkenceyi onayladınız. Savunma hakkını sadece evet-hayır'la sınırladınız. Hemde onlarcasının kanı-canı pahasına...!

Ancak bizler, MİLLİ KURTULUŞ, HALK DEMOKRASİ VE SOSYALİZM mücadelesinin savaşçıları olarak, hangi koşullarda olursak olalım tarihsel ve siyasi olarak haklı davamızı her ne pahasına olursa olsun söylemeliydik ve söyledik...

Devrimcileri "bölücü", "vatan haini" olarak lanse etmek istey-

enleri tarih önünde sömürgecilerin zulmünü, zorbalığını, katliamlarını haykırmak, "mahkeme" kürsülerini, yalan, demogoji ve entrikaların deşifreyonuna ve hakikatlerin sergilenmesine dönüştürmek zorundaydık. Çünkü komünistlerin, ağzı var dili yok, pişman olmuş zavallı insanlar olmadığı gerçeğini haykırmalıydık ve bu görevin bilincinde olan bizler, haykırdık haykırıyoruz, haykıracağız.

Sınıf savaşımını hayatın her alanında sürdürmek, hayat çizgimizin ve ilkelerimizin zorunluluğudur. Ve bizler, cezaevlerine doldurulmuş olmamız, işkence ve baskı görmemiz, ceza tehditleriyle karşı karşıya kalmamız nedeniyle sınıf mücadelesini tatil edemezdik, "mahkemelerde" elpençe divan duramazdık, hele hele hayatın acımasız kurallarına boyun eğemezdik ve eğmedik...

Devrimciler kimdi? Neden savaşıyorduk? Neden zindanlara doldurulduk? Sömürgeciler neden, yalan ve demogojilerle gerçeklerle çarpıtıyorlar? Bu ve benzeri soruları yanıtlamak, söylediklerimizin her kelimesi için yeniden ve yeniden ağır "hapis cezaları" verilmesine rağmen gerçekleri haykırmaktan bir an dahi tereddüt etmedik.

Bu bir kavgaydı, hemde eşit olmayan koşullarda sürdürülen bir kavga, ezenlerle ezilenlerin kıyasıya kavgasıydı. Kavga'nın kuralı DİRLENMEK VE DEVRİMCİ MÜCADELEDEN asla ve asla ödün vermemektir. İşte bizler, bu KAVGANIN "mahkemeler" cephesinde sömürgeci güçlerin suçlarını ve niteliğini haykırdığımız için tekrar tekrar "cezalandırıldık".

12 Eylül mahkemeleriydi, "yasalara" göre kurulmuş ve "yasalara" göre işlem yapıyordu. Ve bunun bir parçası olarak "savunma hakkı" herkes için vardı. Ancak devrimci, yurtseverler için kendi hukukunu bile ayaklar altına almaktan çekinmediniz.

Bizler, TCK'nin 125 gibi siyasi maddelerden yargılanıyorduk, yasalar nezdinde siyasi tutukluyduk ve 350 kişilik toplu davada yargılanıyorduk.

Ne yazık ki, bu çıplak gerçeklere karşın, mahkemeniz ağzımızdan çıkan her türlü siyasi sözcüğe tahammül edemeyerek, dışarı atarım tehditlerini sık sık savurdu. Çoğu kez de salondan zorla

dışarı çıkarılarak susturma yolunu seçtiniz.

En bariz örneği, savunmamızdan dolayı "yargılandığımız" bu mahkemedir. Dört kez "mahkemeye" çıktık. Ama ne yazık ki, üç kez zorla dışarı çıkarıldık. Neden? Gayet açık ve net, söylemek istediğimiz gerçekleri ve cezaevinde onlarca insanın vahşice katleden katiller hakkında suç duyurusunu engellemekti. Kürdistan halkına yönelik, zehirli gazlarla yapılan soykırımı lanetlememizi engellemekti. Bizleri, gerçekleri söylediğimizden dolayı salondan dışarı atarak gerçeklerden kaçamazsınız. Ve bugün bizleri engellediniz diyelim, gerçekleri yok sayabilirmisiniz? Biz haykırmassak, yarın binlercesi bu gerçekleri haykıracaktır. Bundan kuşkunuz olmasın!..

Sizler, suç duyurularımızı dik-kate almazken, hele hele onlarca insanın işkenceyle vahşice cezaevinde katledilmesine kulaklarımızı tıkarken ve bizleri ilgilendirmiyor diyebilecek kadar ileri giderken, davanın siyasi bir dava olduğu, savunmamızda söylediklerimiz ve yazdıklarımızdan bazıları gerekçe gösterilerek dava açtınız. Bugün dava konusu savunmanın 159, 142/3,5 maddelerinden "cezalandırılmamızı" istemeniz, söyleyeceklerimizi engelliyemeyecektir.

Bu kavgada bizlere verilen "cezalarla" şusacak mıydık? Susturulmayı kabul edecek miyiz? Elbette hayır.

Davalar davaları takip ediyor, haklarımızda açılan davalar ve verilen cezalar onlarca yıla varıyor. Bu uygulamalar sömürgeci mahkemelerin "savunma hakkı" dedikleri, işte bu trajedydi. Savunma gerçeği bu koşullara dayanıyordu.

Sizler (Mahkemeniz), istediğiniz "cezayı" vermekle özgürsünüz ancak bizler de gerçekleri haykırmakla özgürüz. Biz, bağımsız, birleşik, demokratik ve sosyalist bir Kürdistan'ı yaratıp, yaşatmak için, ülkemizdeki sömürgeci işgali, parçalanmışlığı ve sömürüyü tarihin karanlığına gömmek, hakkımız ve ödevimizdir.

Ne işkenceler, ne soykırım, ne zulüm, ne de yeni engizisyonun on-

kişi dolayında katılım oldu. Geceye Şerwan, Bawer, Fekî (Nizamettin) gibi Kürt Halk Ozanları katıldılar.

Gecelerle ilgili olarak Ala Yekîti okurlarının verdikleri bilgilerin özetini yukarıya aktardıktan sonra, gecede yapılan konuşmanın Türkçesini aşağıda okurlarımıza sunuyoruz.

DEĞERLİ MİSAFİRLER! YOLDAŞLAR!

Sizleri Kürdistan Proleterya Hareketi KAWA adına selamlıyorum....!

Bugün yüzyıllardır bağımsızlık uğruna şehit verdiğimiz insanlarımızı anmak, onların bizlere bıraktığı milli kurtuluş ve sosyalizm bayrağını daha da yükseltmek için bir arada bulunuyoruz.

Şöyle yakın bir geçmişe dönüp baktığımızda, bugün esas olarak Kürdistan halkının kendi bağımsızlığı ve birliği için geçmişe oranla daha sıkıca kenetlenmiş olduğunu görüyoruz. Günümüzde sömürgeler bağımsızlıklarını, parçalanmış ülkeler ise birliklerini istiyorlar. Dünya anti-sömürgeci cepesinde Afrika'da Namibiya halkı kendi bağımsızlık mücadelesini zafere taçlandırmak üzere, Etopya sömürgeciliğine karşı Tigre ve Eritre halkı sömürgeci Etopya devletini dize getirmiş durumda. Dünyanın bir çok yerinde haksız yere parçalanmış halklar, kendi bildiklerini yeniden yaratmak için ayağa kalkmış durumdadır. Kore, Almanya, Yemen ve Filistin halklarının birlik için mücadeleleri bunun somut örneğidir. Yakın bir geçmişte Vietnam halkı kendi bağımsızlığı ve birliği için yüzbinlerce insanını şehit vermektan çekinmedi. Bugün kahraman Kürdistan halkı'nda sömürgecilerin esaretinden kurtulmak için direniyor. Halkımız yalnızca Doğu Kürdistan'da 9 yıllık bir süre zarfında kendi özgürlüğü için 50 binin üzerinde şehit verdi. Keza Irak sömürgecileri yalnızca Halepçe katliamıyla bizlerden 5 binin üzerinde can aldılar. Ondand önce de Bahdinan bölgesinden Güney Irak'a sürdükleri 8 bin insanımızı topluca kurşuna dizdiler. Türk devleti kendi tarihinde müteakip defalar halkımıza karşı devreye soktuğu, kalles ve iğrenç yöntemlerine günümüzde yine baş vuruyor.

Sömürgeci Türk burjuvazisi içerisine girdiği ekonomik, askeri ve

siyasi krizin faturasını bir taraftan Anadolu emekçi sınıfına yüklemeye çalışırken, diğer yandan Kuzey Kürdistan'da gelişen ulusal kurtuluş ve sosyalizm mücadelemizi kanla boğmak istiyor. Bu amaçla yarı askeri-sivil lümpen çetelerini vurucu timler adı altında devreye soktu. Yine bu amaçla Ermenilerin katliamında kullandığı Hamidiye Alayları benzeri olaylar oluşturmak için, bazı aşiret reisi ve ileri gelenlerini bir araya toplayarak aşiret kongreleri düzenliyor. Sömürgeci Türk burjuva basını hergün, yapılan yeni aşiret konferanslarından haberler veriyor. Türk sömürgecileri bu tür bayatlamış yöntemlerle, böl-yönet politikasıyla; Kürdü Kürde kırdırmanın uğraşını veriyorlar. Ama hefesleri kursaklarında kalacak....

Türk burjuvazisi Kürdistan'daki bu icraatlarının yanı sıra; Orman Kanunu maskesi altında, bazende güvenlik önlemlerini bahane ederek Kürdistan'daki yerleşim birimlerini boşaltmak istiyor. Sömürgeci Türk generalleri Irak'ın yaptığı kitlesel katliam türünden bir katliamı gerçekleştirmek için Türk ordusunu hazırlıyorlar. Geline aşamada sömürgecilerin hazırlıkları son safhaya gelmiş durumda. Sömürgeci Türk burjuvazisi klasik imhacı yöntemlerle de kalmak istemiyor. Kürdistan'daki bağımsızlıkçı hareketin kökünü kurutmak için aynı zamanda bir takım aldatıcı reformlar peşinde. Düne kadar Türk sömürgecilerinin dilinde bir tabu olan Kürt ve Kürdistan sözcükleri giderek, onların günlük konuşmalarında, gazetelerinde ve yayınlarında yer ediniyor. Kürt ve Kürdistan sözcükleri Türk sömürgecilerinin literatürüne gire dursun, onlar bir dönem sonra kültürel özerklik için Kürtlük adına hareket eden bazı partilerin kuruluşunu teşvik ederlerse şaşmayalım. Ama Kürdistan emekçi halkı diğer sorunlarda olduğu gibi bu konuda da kendi kararını vermiştir.

Ya bağımsızlık!

Ya ölüm!

Bu saatten sonra hiç bir güç bizleri Bağımsız, Birleşik ve Demokratik bir Kürdistan yaratmaktan alı koyamayacaktır.

Yoldaşlar!

Sömürgeciler oldum olası Kürdistan ulusal kurtuluş ve sosyalizm mücadelesi karşısına hep ortak

dikilmişlerdir. 1927 Ağrı isyanı, 1947 Mahabat'daki bağımsızlık hareketi, 1975 Güney Kürdistan ihtilali sömürgecilerin ortak eylemleriyle bastırılmıştır. Yine daha dün Irak Kürdistan'ındaki harekete ortak saldırmadılar mı? Orda ortak katliamlar yapmadılar mı? Bu bir gerçektir ki; ülkemizin hangi parçasında gelişirse gelişsin, Kürdistan'daki bağımsızlık hareketi tüm sömürgecilerin şimşeklerini anında üzerine çekmektedir.

Onun içindir ki, proleter devrimci hareketimiz KAWA kurulduğu günden beri Bağımsız, Birleşik ve Demokratik Kürdistan stratejik şiarı doğrultusunda örgütlenmektedir. KAWA'nın 70'li yıllar sonrası Kürdistan'da ektiği tohumlar; giderek meyvesini veriyor, Kürdistan halkı dört işgalci güce ve onların destekçileri olan emperyalistlere karşı ölümcül bir mücadele vermeden, bağımsızlığını asla kazanamayacağı gerçeğini hergün biraz daha kavıyor. Hareketimiz KAWA Kürdistan halkının birlik ve bağımsızlık istemini yalnızca soyut bir istem olmaktan çıkarmış, bu uğurda ciddi ve somut adımlar atmıştır. Kürdistan'ın birleştirilmesi uğruna 15 insanını 12 Aralık 1980'de Kamışlının Çırnık'ı köyünde şehit vermiştir. Kuruluşundan beri sömürgecilerin ve yerli hainlerin boy hedefi olan hareketimiz; Hüseyin ŞEN, Ali Rıza KOŞAR, Metin GÖK, Ferit UZUN, Mahsun ARSLAN ve daha nice Kürdistan halkının yiğit militanlarını şehit vermiştir.

Kürdistan tarihinde yerleri zor doldurulabilecek bu insanlarımızın KAWA saflarında yerlerini almaları bir tasaduf değildir. Çünkü bunlar Kürt halkının baş düşmanlarının; Irak, İran, Türkiye ve Suriye sömürgecileri olduklarını biliyorlardı. Çünkü onlar emperyalistlerin ve sosyal-emperyalistlerin halkımızın bağımsızlık, demokrasi ve sosyalizm mücadelesi karşısında tezgahladıkları kirli oyunların farkındaydılar. Çünkü onlar Kürdistan'ın kurtuluşunu salt milli bağımsızlıkta görmeyip, dünya emek ordusunun birliği ve kurtuluşunda görüyorlardı.

Evet, onlar Kürdistan'da bağımsızlık, demokrasi ve sosyalizm savunucularıydı. Onlar hakim ulusların sosyal-şövenizmine karşı oldukları gibi, Kürt burjuva

milliyetçiliğine de karşıydılar. İşte onları KAWA saflarına mücadele etmeye iten nedenler bunlardı.

Yoldaşlar!

Geçmişte bağımsız, birleşik ve demokratik Kürdistan için ileri! dediğimizde; Kürt burjuva milliyetçiliğinin, ve ezen ulus sosyal-şöyenezminin tüm şimşeklerini üzerimize çekiyorduk. Ama herşeye rağmen biz, Kürdistan toplumu içerisinde hergün biraz daha büyüüp gelişen, yeniye temsil ediyorduk, onlar ise yok olup gitmeye mahkum olan sömürgecilik değişik tonlarını savunuyorlardı. Tarih çarkının habire ileriye doğru dönmesi, bizim haklılığımızı gün gibi açığa çıkardı. Bugün Kürdistan halkı somut istemini dört parçada da hür, birleşik ve demokratik bir Kürdistan isteğinde ifade ediyor. Onun için herkes bilmeli ki; Kürt halkının birliği önündeki tüm bariyerler birer birer yıkılmaya mahkumdur.

Kardeşler!

150 yılı aşkın bir süreden beri, Kürt halkı Ortadoğu'da kendi kurtuluşu için silah elde direniyor. Kendi özgürlüğü için her türlü bedeli vermekten çekinmeyen Kürt halkı, Kürt burjuvazisinin beceriksizliği yüzünden bağımsızlığına ve birliğine kavuşmadı. Kürt burjuvazisi hiç bir zaman halkımızın birliğini yaratamadı. Halkımızı düşman cephesi karşısında tek cephede birleştiremedi.

Biz bugün burada şunu iddia ediyoruz; Proleter devrimci hareketimiz KAWA Kürdistan halkını tek cephede ve tek bayrak altında birleştirecektir. Kürt halkının birliği önündeki engeller birer birer kırılacaktır.

Günümüzde, Kürt burjuvazisi o kadar tarihi tecrübeye rağmen, Kürt halkının birliği için uğraşacağı yerde, halkımızı parçalara bölüyor. Halkımızı kendi sınıf çıkarları için bazen TC'ye, bazen İran'a, bazen Irak'a, bazende Suriye'ye peşkeş çekiyor. Bur karşı-devrimci tavrını, Kürdistan'ın dört tarafının sarılı olması ve dışarıya açılmamasıyla, düşmanlar arasında ki çelişkilerden faydalanma türünden safsatularla, temellendirmeye çalışıyor. Bizler düşmanlar arası çelişkilerden faydalanmaya karşı değiliz. Ama bu baylara sormak gerekir; hangi dönemde sizler sömürgecilerle girdiğiniz ilişkilerden haklı çıktınız? Hep Kür-

distan halkının birliğine karşı sömürgeciler tarafından kullanılmadınız mı? O halde nerede kaldı sizin düşmanlar arası çelişkilerden faydalanma siyasetinizin doğruluğu? Kürt burjuvazisi yaptığı diğer ahmaklıklarının yanı sıra, Kürdistan'ın dışarıya açılmadığını bahane ederek sürekli sömürgecilere ve emperyalistlere göbekten bağımlı bir peşmerge ordusunu ayakta tutmaya çalışmıştır. Tarihimizde onlarca kez ıspatlanmıştır ki, herşeyiyle Kürdistan halkına bağlı olmayan bir peşmerge ordusu dağılmaya mahkumdur. Onun için biz Kürt milliyetçiliğinin bu gerici mantığını elimizin tersiyle bir kenara itiyor, Kürdistan halkının kendi eseri olan KAWA'yı yarattığımız gibi, Kürdistan kızıl peşmerge ordusunda yaratacağımızı da bugün burda ilan ediyoruz....

Doğrudur, biz dört tarafı düşmanla çevrili bir ülkenin halkıyız. Ama komşu ülkelerde sayıları milyonları geçen sınıf kardeşlerimiz var, biz emperyalistlere, sömürgecilere ve sosyal emperyalistlere avuç açacağımıza, sınıf kardeşlerimize el açalım, ki bu el açma değildir. Ki, biz Ortadoğuda sayı itibarıyla 30 milyonu geçen bir nüfusa sahip bir halkız. Bu halk ayağa kalktığı zaman hiç bir emperyalist ve sömürgeci güç bu halkın bağımsızlık mücadelesi önünde duramaz. Kürt halkının toplumsal birliği tüm emperyalistleri ve sömürgecilerin en etkili silahlarını dahi tesirsiz kılacaktır. İşte Kürt burjuvazisinin kendi sınıf karakteri gereği kavrayamadığı olay budur. Kürt burjuvazisi üstünlüğünü yalnızca elindeki silahların modernlik derecesinde görmesinin nedeni; onun bu mantıksız düşüncesidir. Onun için diyoruz ki, mantıksızlığınızı bir kenara bırakmanın zamanı gelmiştir, elinizi Türk, Fars ve Arap sömürgecilerinden çekin.... Elinizi halkımıza verin, emperyalistlere ve sömürgecilere değil....

Yoldaşlar!

Bugün halkımızın birliği sorunu ivedi bir sorundur. Halkımızın birlik doğrultusunda ilk somut adımını atması Kürdistan'da var olan örgütlerin tek cephede birleşmelerinden geçer. Kürdistan'da işgala karşı olan herkes bu cephede yerini almasını bilmelidir. Bu cephe ne Bağdat, ne

Tahran, ne Şam, nede Ankara patentli olmalıdır. Biz KAWA olarak sömürgecilerin ve onların destekçileri olan emperyalistlerin güdümünde kurulan bir cephenin Kürdistan halkını kurtuluşa götüremeyeceğine inanıyoruz.

Onun için diyoruz ki; Kürdistan halkının kendi öz eseri olacak, Kürdistan anti-sömürgeci yurtsever halk cephesini oluşturmalıyız. Bu sorunda bizleri birinci derecede ilgilendiren nokta cephenin alacağı isim değildir. Bizi primer olarak ilgilendiren cephenin stratejik programı, ilişkileri ve dünya görüşüdür. Onun için bu konuda proleter devrimci KAWA diyorki; Kürdistan halkının kendi öz eseri olacak yurtsever cephelere evet... sömürgecilerin ve emperyalistlerin güdümündeki bağımsızlıkçı olmayan cephelerine hayır...

Bizler ancak böyle bir anlayışla Kürdistan Ulusal Kurtuluş ve Sosyalizm şehitlerimizin anlarına layıkıyla sahip çıkabiliriz. Bizler ancak bu anlayışla partizan savaşının dirayetli komutanı Mehmet Emin MUTLU yoldaş ve Kürdistan halkının önderi Hüseyin ARSLAN yoldaşın yolunda yürüebiliriz. Bizler, ancak bu anlayışla; idam sehplarında dahi bizlere teslimiyet değil, kurtuluş yolu gösteren Kürdistanın yiğit kahramanları Seyit Rıza ve Şex Sâid'e Piran'ın anılarını yaşatabiliriz.

Tüm sömürgeci katil çeteler bilsin ki, bu mezar sessizliğinin ardından devrim fırtınaları kopacaktır. Nice üniformalı haydutlardan hesap sorulacaktır. Kızgın güneşin, karatoprağın ardından akıp giden koca tarihin tanıklığı ile tek tek hesaplaşacağız. Dehakk'tan, Yavuz'dan, Evren'den, Pehlevi'den, Saddam'dan ve tüm sömürgeci cellatlardan; KAWA'dan, Qazi Muhamed'den Hüseyin Arslan'a kadar halkımızın tüm şehitlerinin hesabını tek tek soracağız...

* Yaşasın Proleter Devrimci KAWA'nın Işıklı Yolu!

* Yaşasın Kürdistan Ulusal Kurtuluş, Demokrasi ve Sosyalizm Mücadelesi!

* Bağımsız, Birleşik ve Demokratik Bir Kürdistan İçin İleri!

* Kürdistan Ulusal Kurtuluş ve Sosyalizm Şehitleri ölümsüzdür!

Aralık 1989

KÜRDİSTAN DEVRİM ŞEHİTLERİ

BAĞIMSIZLIK YOLUMUZU

AYDINLATIYOR !

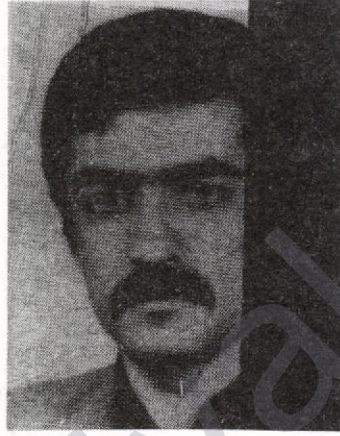
* Almanya'da Köln, Danimarka'da Kopenhag şehirlerinde yapılan anma geceleri anlam ve önemine uygun bir şekilde devrimci coşku içinde geçti.

* 9.12.1989 tarihinde Köln'de ve 13.1.1990 tarihinde Kopenhag'da gerçekleştirilen gecelerde; Kürdistan tarihinde önemli bir yer işgal eden Kamışlı katliamı şehitlerimizin anısı vesilesiyle, Halepçe şehitlerimiz, tüm Kürdistan ve devrim şehitlerimiz anıldı.

* Şehitlerimizin anısının, Kürdistan'da zafer yolumuzu perçinlediği; devrim ve kurtuluş olarak ayağa kalkan halk olarak bizleri her yeni gün zafere daha da yakınlaştırdığı; devrim ateşini daha da gürleştirdiği vurgulanırken; "anma" ve "yıl dönüm"lerin sadece sıradan bir anma, sıradan bir kutlama ve hele eskinin bir tekrarı olarak kavranılamayacağı gerçeği ve bu anlamıyla Bağımsızlık ve Özgürlük uğruna, bir halk olarak ayağa kalkma ve zafere ulaşma hedefinde her yeni günün yeni kazanımlar, mevziler ve olanaklar yaratmasının zorunluluk olduğunun bilince çıkarılması üzerinde önemle duruldu. Şehitlerimizin Anısına devrimci bağlılığın anlam kazanması ancak bu kavrayış ve pratikle doğru olacak ve değer bulacaktır.

* 21 Ocak 1980'de Adana'da şehit düşen, örnek ve önder bir komünist olan Metin Gök Yoldaş'ın anısının; Ulusal Kurtuluş ve Sosyalizm Mücadelemizi aydınlattığı, vurgulanarak onun anısı önünde ayrıca bir kez daha saygıyla eğilindi. Ala Yekîfî, büyük bir önder devrimcinin özelliklerini şahsında somutlaştıran Metin Gök Yoldaş'ı bir kez daha anarken; O'nun Ulusal Kurtuluş ve Sosya-

lizm Savaşımının güçlü bir meşalesi olduğunu belirtir; tüm Devrim Şehitlerimizle birlikte halklarımızın kalbinde ve Kürdistan Devriminde yaşatılacağını bir kez daha duyurur.

*Metin Gök
Ulusal Kurtuluş ve
Sosyalizm Mücadelemizde
yaşıyor, yaşayacak!...*

Köln'deki Kürdistan Devrim Şehitleri gecesi, katılan kitleleri devrimci coşgularıyla birlikte, Şehitler Marşının Koro tarafından okunması ve saygı duruşu ile başladı. Gecenin ve içinde geçtiğimiz dönemin tarihsel ve siyasal önemi üzerine Kürtçe, Almanca, Türkçe konuşmalar ve Kürt Halk Ozanlarının programları biri birilerini izledi. Geceye musik programlarıyla şu devrimci ve halk ozanları katıldı: Azad, Fırat, Rabûn, Şervan, Bawer, Nûzan ve Şivan. Geceye katılan tüm ozanların gerek Devrim Şehitleri üzerine ve gerekse de Kürt halk müziğinden okudukları müzik eserleri kitlelerin büyük beğenisini kazandı. Geceye katılan 1000 kişi dolayındaki katılım, aynı şehirde ve çevre şehirlerdeki devrimci ge-

celer dikkate alındığında arkadaşlar ve kitleler tarafından başarı olarak değerlendirildi.

Ayrıca gecede yaptığı konuşmalarla geceye ayrı bir değer ve anlam kazandıran; Kamışlı Şehitlerimizden Necla Baksi (Aslan) Yoldaşın ağabeyi; ve İsveç sürgününde yaşayan gazeteci-yazar sayın Mahmut Baksi arkadaşımız oldu. Mahmut Baksi kısa bir Kürtçe ve Türkçe konuşma yaparken; Kürtçe konuşmasında Kürdistan tarihinden yola çıkarak; Kürt kültürünün savunulması ve korunmasını, halkımızın kurtuluşunu, Kürdistan halkının birliği ve birliği içinde savaşa bağladıktan sonra; kurtuluşun da ancak bağımsızlık hedefiyle mümkün olduğunu vurguladı. Türkçe konuşmasında Berlin Duvarının yıkılışı ve Doğu Avrupa'da ki gelişmeleri halkların gücüne bağlayan Mahmut Baksi, halkların gücünü hiç bir gücün, hiç bir emperyalist devletin yenemeyeceğini vurguladı. Zafer halkların gücündedir dedi. Emperyalist devletleri ve de hangi büyük devlet olursa olsun, (ister ABD, isterse Rusya) Halepçe katliamında olduğu gibi Kürdistan halkının düşmanlarını ne kadar desteklerse desteklesinler; ne kadar kimyasal bomba atarlarsa atsinlar, ne kadar napalm atarlarsa atsinlar hiç bir güç Kürdistan halkının zafere ulaşmasını engelleyemeyecektir, diyerek; kurtuluşumuzun da ancak Bağımsız, Birleşik, Demokratik Kürdistan şiarı doğrultusunda savaşa mümkün olacağını belirtti.

Kopenhag'da 13 Ocak 1990'da yapılan Kürdistan Şehitlerini Anma gecesi aynı şekilde anlamı ve tarihi önemine uygun bir devrimci disiplin ve coşku içinde geçti. Geceye 400